

Acta Publica

RAPPORT 2025:01

Ryska intressen

En fördjupad studie av svenska bolag med rysk koppling

-
- Över 400 bolag med tillgångar på sammanlagt 173 miljarder kronor
 - Företrädare med band till ryska staten och rysk organiserad brottslighet
 - Ett samarbete mellan Acta Publica och Försvarshögskolans Jörgen Holmberg
 - Förord av Klas Friberg, tidigare chef för Säkerhetspolisen

Förord av Klas Friberg

Utvecklingen i vårt närområde har sedan Rysslands annektering av Krim 2014 och inledandet av kriget mot Ukraina 2022 blivit alltmer ansträngd.

Det går att se en betydande aktivitet på olika områden som kan knytas till att Ryssland har ett ökat behov av det hybrida agerandet.

I samband med utvecklade sanktioner och hemsändande av underrättelsepersonal från de ryska ambassaderna i västvärlden har det ryska behovet av underrättelseinformation och kringgående av sanktioner ökat.

I den delen är också kopplingar till oligarker och organiserad brottslighet, genom bland annat bolag, en förutsättning för att kunna hantera den auktoritära ryska statens värden. I Sverige finns exempel på hur bolag har använts för att komma över sanktionerade tekniska produkter.

Dessutom har sanktioner haft betydande påverkan på den ekonomiska realiteten i Ryssland, vilket innebär att olika former av penningtvätt – kanske mest framträdande i Baltikum – blivit ett agerande där bolag haft en stor betydelse.

Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) gjorde en granskning 2022 som gav en värdefull bild av bolag med ryskt ägande i Sverige.

Acta Publicas rapport är en utvidgning som på ett förtjänstfullt sätt har gått djupare i sin beskrivning av det ägandet.

Det blottläggs att det finns ryska ägare med starka kopplingar till den ryska statsapparaten som är aktiva inom bolag i Sverige. Därtill finns bolag där ägarna har kopplingar till personer inom utpekade ryska brottsnätverk.

Studien påvisar länkar till olika förgreningar av den ryska statsapparaten och är med sitt metodval ett exempel på ett gediget utredningsjobb. Den ger också kunskap om hur Ryssland kan agera på olika plattformar i en koordinerad ansats, här gällande bolag vilket torde medföra ett värde för alla som behöver veta vem man gör affärer med.

Sammantaget är denna rapport ett exempel på att fler kan göra mer i Sverige för att bidra till höjd medvetenhet om vilka de ryska intressena är och var de finns.

Göteborg 2025-03-10

Klas Friberg

Chef för säkerhetspolisen 2018-2021

Sammanfattning

I januari 2025 sprider sig ordet ”hybridkrig” som en löpeld i svensk media. ”Sverige är inte i krig. Men det råder inte heller fred”, är statsminister Ulf Kristerssons budskap på Folk och Försvar rikskonferens i Sälen¹. Det uttalade hotet är Ryssland, som med okonventionella metoder bedriver påverkansoperationer och sabotage mot andra länder, däribland Sverige². På samma konferens understryker Säpochefen Charlotte von Essen att Ryssland försöker hitta nya, dolda vägar för att operera i Sverige. Hon uppmanar framförallt näringslivet att vara på tårna, eftersom svenska företag ligger i Rysslands intressen³.

I samband med den utökade invasionen av Ukraina fick Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, i uppdrag av regeringen att kartlägga ryskt direkt och indirekt ägande i Sverige. Det ökade säkerhetshotet gjorde att riskerna med ryskt ägande och ekonomiska intressen framstod som mer uppenbara än tidigare. Resultatet av FOI:s studie presenterades i rapporten ”Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige” som släpptes i december 2022. I den sammanställdes för första gången öppen statistik om ryskägda bolag i Sverige, och en lista med 128 svenska företag med ryskt ägande presenterades.

Tre år efter Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina finns det inga indikationer på att det ryska intresset i Sverige har minskat. I Säpos två senaste årsrapporter har just företagande pekats ut som ett viktigt verktyg för det ryska underrättelsemaskineriet att inhämta teknologi och information⁴. Samtidigt larmar Finanspolisen om att det pågår en omfattande, ekonomisk organiserad brottslighet i Sverige med bas i den ryskspråkiga gemenskapen⁵. Med tanke på de ryska kriminella nätverkens djupa rötter och kopplingar till den politiska makten i landet, blir det i dagens läge särskilt allvarligt.

1 Regeringskansliet, *Statsministerns tal på Folk och Försvars rikskonferens i Sälen*, 12 januari 2025, [länk](#)

2 *Dagens Nyheter*, ”Militärexpert: Hybridkrig är största ryska hotet i Östersjön”, 14 januari 2025, [länk](#)

3 *Expressen*, ”Säpochefen Charlotte von Essen: Ryssland är mer riskbenägna”, 14 januari 2025, [länk](#) och *Dagens Industri*, ”Säpo-chefens uppmaning: Anmäl alla incidenter”, 14 januari 2025, [länk](#)

4 Säkerhetspolisen, *Säkerhetspolisen 2023-2024*, [länk](#) och *Säkerhetspolisen 2024-2025*, [länk](#)

5 Polismyndigheten, *Fördjupad modusrapport - Systematisk penningtvätt inom den rysktalande organiserade brottsligheten*, november 2024, [länk](#)

I den här rapporten kartlägger Acta Publica 124 bolag med ryska intressen som finns i Sverige, med utgångspunkt i den lista över ryskägda bolag som presenterades i FOI:s rapport från 2022. Utifrån en genomlysning av ägandet bakom företagen ämnar rapporten ge en ökad kunskap om de säkerhetsrisker som finns med ryska ekonomiska aktiviteter i Sverige i dag.

Acta Publicas granskning kan visa att det bakom de 124 FOI-bolagen finns 300 bolag och 2133 personer som har ägarandelar. Majoriteten, ungefär två tredjedelar av de 300 ägarbolagen, har sitt säte i Sverige. 93 av ägarbolagen ligger utanför Sverige, flest med bas på Cypern. Tillsammans med FOI-bolagen omsätter bolagen nästan 24 miljarder kronor och har samlade tillgångar på motsvarande 173 miljarder kronor.

Inom ägarkretsen finns 100 personer som har dömts för brott i svensk domstol, en andel som inte sticker ut jämfört med riksgenomsnittet. Tittar vi djupare blir det dock tydligt att flera bolag omges av personer som inte lever laglydigt.

Bland bolagen finns ryska ägare med starka kopplingar till den ryska statsapparaten som är aktiva inom bolag i Sverige. Därtill finns två bolag där ägarna har starka kopplingar till personer inom utpekade ryska brottsnätverk i Sverige, det kaukasiska klustret och Tjuvar i lagen. Dessutom kan Acta Publica visa flera exempel på hur bolag från FOI:s rapport kan kopplas till en och samma sfär av penningtvätt och organiserad ekonomisk brottslighet. Det handlar om målvakter vars identiteter utnyttjas i flera bolag, falska fakturor och vilseledande transaktioner i ett försök att dölja en kriminell verksamhet.

Rapporten är skriven i samarbete med Jörgen Holmlund, expert på säkerhet och underrättelse, och lärare i underrättelseanalys vid Försvarshögskolan. Ägardatan har tagits fram med hjälp av Eivora, som tillhandahåller Sveriges mest heltäckande ägardatabas för svenska bolag.

Om Acta Publica

Acta Publica är Sveriges ledande researchföretag. Vi erbjuder kraftfulla researchverktyg, professionella kartläggningar, utbildningar och föreläsningar.

Med eget underrättelsearbete kartlägger Acta Publica organiserad brottslighet och aktörer inom religiös och politisk våldsbejakande extremism. Kartläggningarna syftar till att identifiera individer, bolag och organisationer som utgör annars svårdetekterad risk och som ytterst hotar det demokratiska samhället.

Pro bono publico använder vi vår researchkapacitet och våra informationstillgångar till att undersöka företeelser och förhållanden i samhället som annars inte hade blivit belysta. Denna rapport är ett exempel på detta arbete. Fler rapporter finns för gratis nedladdning på vår hemsida, där läsaren också kan sätta upp sig på en sändlista för kommande rapporter.

Acta Publica är en registrerad bifirma till Panoptes Sweden AB. Rapporten har inte tagit emot extern finansiering och utomstående har inte haft inflytande på innehåll eller utformning. Ansvarig utgivare är Mikael Ekman.

Innehållsförteckning

Förord av Klas Friberg	2
Sammanfattning.....	3
Om Acta Publica	5
Inledning	7
Metod och material	9
Om den ryska organiserade brottsligheten.....	13
En maffiastat.....	13
Den statliga säkerhetsapparaten.....	14
Den ryska organiserade brottsligheten	15
Tjuvar i lagen	16
Peningtvätt.....	17
Kryptovalutor.....	17
Brevlådebolag	18
Fastigheter	18
Banksektorn	19
Cypern	19
Rysk organiserad brottslighet i Sverige	20
Finanspolisens varning	21
Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige	22
Granskningen.....	24
FOI-bolagen	24
Ägarbolagen	26
Ägarna	30
Oligarker och kopplingar till ryska staten.....	34
Export-Import AB och den rysk-ortodoxa kyrkan	36
Förvaltningsbolaget	38
Oljemiljadärens fru	39
Guldbolagen	40
Nätoperatören	42
Herrgården AB	43
Oljebolagen	44
Ryska kriminella nätverk.....	47
Bygg AB	48
Takläggarna AB	51
Bilfirman.....	53
Övriga kopplingar till penningtvätt	56
Bilexport AB	58
Byggruppen AB	60
Byggentreprenör AB	61
VVS AB	62
Avslutande ord	65
Läs fler rapporter från Acta Publica	68

Inledning

En tidig morgon i november 2022 hoverar helikoptrar över det annars lugna villaområdet i Nacka. De grannar som är vakna kan ställa sig vid fönstret och se poliser från nationella insatsstyrkan fira ner från två Blackhawk-helikoptrar, slå sig in i grannhuset och gripa paret som bor där. Paret, som kom från Ryssland i slutet av 90-talet och är svenska medborgare sedan många år, har inte väckt större uppmärksamhet bland grannarna fram till den här morgonen⁶.

Det ska senare bli känt att mannen hade varit vd för ett bolag som fungerat som plattform för den ryska militärmakten. Genom bolaget kunde den ryska militären anskaffa sig västerländsk teknik som den inte själv kunde införskaffa på grund av sanktioner. En affärsidé som Säkerhetspolisen, Noa och Försvarsmakten – myndigheterna bakom den så kallade ”Operation spjut” – måste ha betraktat som högst problematisk med tanke på det dramatiska tillslaget. Men i rätten föll målet på objektiv grund, att köpa avancerad teknik och sälja den till Ryssland är inte ett brott. Tingsrätten friade mannen från misstanken om grov olovlig underrättelseverksamhet⁷.

Trots friande utslag i domstol är fallet med exportbolaget ett tydligt exempel på hur Rysslands underrättetjänster arbetar för att tillskansa sig information utomlands. Det är relativt lätt att etablera och bygga upp en företagsverksamhet i Sverige, och genom en företagsprofil som på ytan ser legitim ut kan information inhämtas och kritiska varor exporteras⁸.

För ett par forskare vid Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, var uppgifterna om mannens bolag inte ny information. De hade under 2022 fått i uppdrag av regeringen att kartlägga det ryska ägandet i Sverige, och hade i samband med detta upptäckt att själva ägaren till exportbolaget var en rysk underrättelseagent⁹. Bolaget finns med på den lista över ryskägda bolag med intressen i Sverige som presenterades i uppdragets slutrapport i december 2022, ”Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige”.

6 *Sveriges Radio*, ”Grannen till misstänka paret: ‘De har hållit sig för sig själva’”, 23 november 2022, [länk](#), och *Aftonbladet*, ”Gift par från Ryssland gripna för spionage - levde stillsamt villaliv”, 22 november 2022, [länk](#)

7 Dom i Stockholms tingsrätt, 2023. Notera: Domen är överklagad.

8 Säkerhetspolisens årsrapport, *Säkerhetspolisen 2023-2024*, [länk](#)

9 *SVT Nyheter*, ”Misstänkta spionparets affärer – med rysk ex-militär”, 25 november 2022, [länk](#)

I Säpos senaste årsrapporter pekas Ryssland ut som det enda land som i dag skulle kunna utgöra ett reellt hot mot Sveriges säkerhet, och just företagande understryks vara ett viktigt verktyg för det ryska underrättelsemaskineriet att inhämta spetsteknologi och kunskap¹⁰. Finanspolisen varnar samtidigt för att det i Sverige pågår en omfattande organiserad brottslighet med bas i den ryskspråkiga gemenskapen, som utmärks av ett stort antal bolag som på olika sätt bidrar i ett avancerat penningtvättsupplägg¹¹.

De senaste åren har vi sett flera exempel på hur den ryska organiserade brottsligheten verkar i Sverige och Europa. Det kan arta sig som ett parallellsamhälle där arbetskraft från rysktalande länder utnyttjas till att arbeta under slavlika förhållanden utan att få betalt, och pengarna tillfaller yrkeskriminella som tvättar dem rena genom falska fakturor och pengasnurror¹². Svenska journalister har även visat på hur anställda på en svensk storbank under flera års tid har kartlagts och skuggats av den ryska underrättelsetjänsten för att utnyttjas i ett avancerat penningtvättsupplägg¹³. Och utanför Sveriges gränser gjorde brittisk polis tillsammans med bland annat FBI i december 2024 ett tillslag mot ett stort ryskt nätverk i Storbritannien, som misstänks ha tvättat pengar åt drogförsäljare, ryska hackergrupper, ekobrottslingar och utländska spioner¹⁴.

Kostnaderna mäts inte bara i finansiella termer, utan även i liv. Inte minst i Ukraina, som får betala det yttersta priset för den ryska statens avsaknad av respekt för andra staters suveränitet och integritet.

Drygt tre år efter den fullskaliga invasionen av Ukraina finns det ingen anledning att anta att det ryska intresset i Sverige har minskat. I den här rapporten ska Acta Publica kartlägga den infrastruktur av bolag med ryska intressen som finns i Sverige, utifrån listan över ryskägda bolag i FOI:s rapport från 2022. Utöver en genomlysning av dessa bolag går vi ett steg längre och tittar på vilka personer och bolag som äger bolagen i FOI:s lista i nästa led. På så sätt ämnar rapporten ge en ökad kunskap om de säkerhetsrisker som finns med ryska ekonomiska intressen i Sverige i dag.

10 Säkerhetspolisens årsrapporter, *Säkerhetspolisen 2023-2024*, [länk](#) och *Säkerhetspolisen 2024-2025*, [länk](#)

11 Polismyndigheten, *Fördjupad modusrapport - Systematisk penningtvätt inom den rysktalande organiserade brottsligheten*, november 2024, [länk](#)

12 Liza Alexandrova-Zorina, *Imperiets barn*, Volante förlag, 2023

13 Lars Berge och Axel Gordh Humlesjö, *Honungsfällan*, Albert Bonniers Förlag, 2024

14 *The Guardian*, "Global investigation exposes alleged billion-dollar Russian money-laundering network", 4 december 2024, [länk](#)

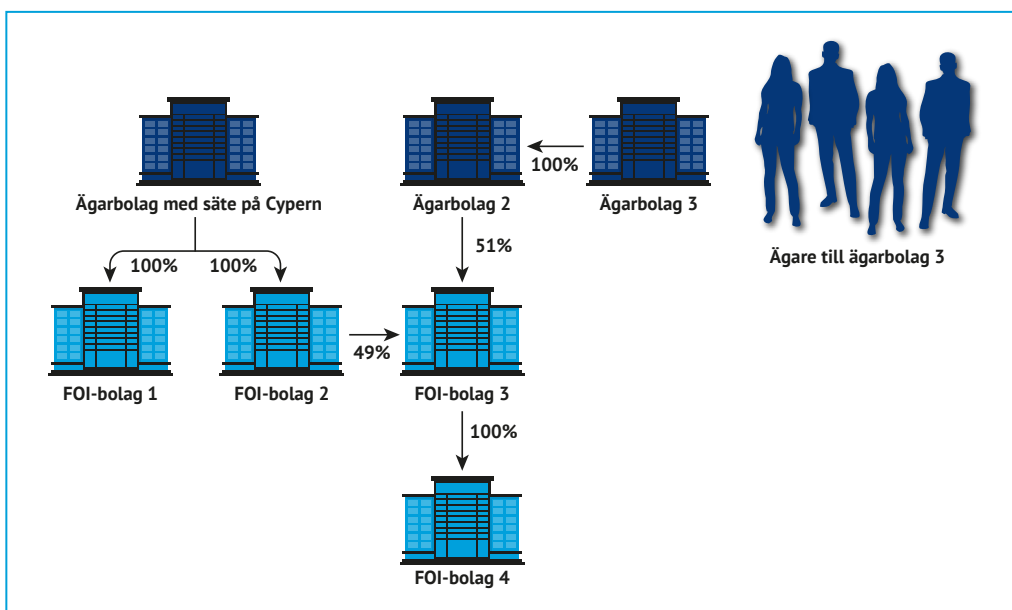
Metod och material

Rapporten tar avstamp i den lista med 124 bolag från FOI:s rapport ”Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige” som presenterades 2022. Dessa bolag kommer härafter att kallas FOI-bolagen. Acta Publica har kartlagt samtliga FOI-bolag för att få en nulägesbild och kunna svara på vilka som har aktiv verksamhet, vilka förändringar som skett i bolagen i form av konkurser och ägarbyten och hur ägarstrukturerna ser ut. För att göra det har vi sökt igenom tillgänglig bolagsinformation, skattebeslut, konkursbouppteckningar och eventuella domar där företrädare i bolagen förekommer.

Sverige saknar ett officiellt aktieägarregister med tillgänglig information om vem som äger och kontrollerar ett bolag. Det finns inte heller offentlig information om överlåtelser av företag, och informationen om vem som de facto äger ett bolag finns hos respektive bolag i aktieboken. Därför har Acta Publica tagit hjälp av Eivora, som tillhandahåller landets mest heltäckande ägardatabas för svenska bolag. Eivoras databas täcker tusentals bolag och uppdateras kontinuerligt med den senaste ägarinformationen.

Genom automatiserade datainsamlingsprocesser har Eivora tagit fram ägardata från stämmoprotokoll och protokoll från styrelsemöten. Röstlängder i protokollen har identifierats, information om aktieägare har extraherats och aktieslag samt antal aktier per ägare har kartlagts. Resultatet av den automatiserade processen har kvalitetskontrollerats för att säkerställa att det inte avviker från primärkällan. På så sätt har granskningen kunnat gå längre än företagets självrapporterade källor – registret över verkliga huvudmän – och följt upp hela ägardatan bakom företagen.

Ägarträden är ofta komplexa till sin natur, och i de fall där ett av FOI-bolagen ägs av ett annat bolag, har även detta bolags ägande tagits med i kartläggningen. Ägarkedjorna har kunnat följas tills ett bolag utomlands har stått som ägare.

Bilden ovan visar ett typexempel på hur ägarstrukturen kan se ut mellan bolagen i granskningen. De fyra bolag som är markerade i *ljusblått* är FOI-bolag, alltså bolag från FOI:s rapport 2022. Dessa fyra FOI-bolag har samma verkliga huvudman, en rysk medborgare bosatt på Cypern. De tre bolag som är markerade i *mörkblått* är de bolag som äger andelar i FOI-bolagen. Två av FOI-bolagen ägs av ett cypriotiskt bolag, vilket ingår i granskningens ägarbolag. Det tredje FOI-bolaget ägs till 51 procent av ett annat ägarbolag, vilket i sin tur ägs till 100 procent av ett tredje ägarbolag. Samtliga tre ägarbolag och de tre personer som står som ägare har lagts till i granskningen.

På samma sätt som ovan har Acta Publica gått igenom samtliga bolag som listas i FOI:s rapport. Det har lett oss till 300 nya bolag och 2133 personer, som alla äger andelar i FOI-bolagen. Granskningen har genomförts i två delar, en kvalitativ och en kvantitativ. Genom kvantitativ metod har samtliga ägarbolag kartlagts utifrån ägarstrukturer, status, säte, omsättning och tillgångar. Därtill granskas samtliga ägare i bolagen utifrån ålder, kön och bosättning, bolagsengagemang samt förekomst i brottmål. Därefter har kvalitativ granskning följt, med en fördjupad analys för att se intressanta företeelser inom företagen. Resultatet kommer att presenteras löpande.

I FOI:s granskning definierades det ryska intresset till stor del utifrån den verkliga huvudmannen. I fyra fall presenterades bolag med höga tillgångsvärden där ryska investerare hade införskaffat aktieposter.

Dessa företag var Voi, Tui, Sendify och NCAB. När Acta Publica granskar ägandet bakom dessa företag kan vi inte längre belägga att det finns kvar ett ryskt ägande av aktieposter. Eftersom dessa bolag i flera fall har minst ett hundratal ägare bakom sig och det tidigare redovisade ryska ägarskapet utgjordes av minoritetsposter kommer dessa bolag att tas bort från granskningen, i strävan att undvika missvisande siffror. Resultatet som visas i granskningen omfattar alltså 124 av 128 bolag från FOI:s lista¹⁵.

Granskningen ämnar inte att ge en helhetsbild av bolagens verksamhet. Även om rapporten visar på flera bolag som använder sig av penningtvättsupplägg för att betala ut svarta löner, kommer rapporten knappt att nämna de människor som utnyttjas som billig arbetskraft i dessa sammanhang. Granskningen ämnar istället att fokusera på den andra änden, genom att synliggöra ägarskapet och de ansvariga bakom bolagen.

Den här studien har som ambition att kartlägga säkerhetsrisker och organiserad brottslighet inom svenska bolag där ryskt intresse finns. Det innebär att personer kommer att kategoriseras utifrån etnicitet och medborgarskap. Det är alltid problematiskt att kategorisera människor utifrån etnicitet, det riskerar att spå på fördomar och förenkla människors komplexa bakgrund och livsöden. Ryssland är världens till ytan största land, med en befolkning som sträcker sig från Östersjön i väst till Berings sund i öst. Federationen består av ett stort antal administrativa och territoriella enheter, och en befolkning som utgörs av många olika etniska grupper. Det går inte att dra ett likhetstecken mellan den ryska staten och det ryska folket.

Men den ryska staten bedöms samtidigt vara det största hotet mot Sveriges territoriella integritet. Det är välkänt och dokumenterat att den ryska staten arbetar på okonventionella sätt, via bland annat företag, kriminella organisationer och rysk diaspora, för att bedriva påverkan i andra länder. Hur detta kan se ut kommer att utvecklas i löpande text. Klart är att metoderna är svåra att upptäcka och entydigt belägga, och att det är själva syftet. En granskning av det här slaget kan aldrig bli fullständig, eller ge alla svar, men den måste ändå låta sig göras. Det går inte att hävda att samtliga företag i granskningen är av intresse ur säkerhetssynpunkt eller har en koppling till organiserad kriminalitet. Men Acta Publicas bestämda uppfattning är att samhället är betjänt av all kunskap det kan få i ämnet.

15 Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), *Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige*, FOI-R-5377-SE, december 2022.

För större kontext kring rysk organiserad brottslighet har Acta Publica tagit hjälp av Jörgen Holmlund, en av landets ledande experter inom säkerhet och lärare i underrättelseanalys vid Försvarshögskolan.

Samtliga personer i texten, fränsett några få omskrivna individer med tydliga maktpositioner, har fått fingerade namn. För att undvika identifiering har Acta Publica valt att inte hänvisa till specifika målnummer vid referenser till domstolshandlingar i denna öppna rapport. Av samma anledning har bolagsnamn fingerats. Rapporten visar hur kopplingar mellan svenska bolag och den ryska statsapparaten och/eller organiserade brottsligheten kan se ut om man skrapar på ytan. Syftet är att belysa detta fenomen, inte att sätta fokus på enskilda individer.

Om den ryska organiserade brottsligheten

En maffiastat

Den ryska staten beskrivs ofta som en maffiastat, en stat där makten delas mellan säkerhetstjänsten, oligarkerna och de kriminella nätverken. Där intriger och mord sker med order från den absoluta toppen. Ingen går säker. Den ryska makten, dess underrättelsetjänster och den ryska organiserade brottsligheten är nära sammanflätade med varandra i ett symbiotiskt förhållande som sträcker sig långt tillbaka i tiden¹⁶.

Redan i början av 1980-talet stod det klart för underrättelseverksamheten KGB att Sovjetunionen skulle falla samman. För att förbereda sig började KGB med hjälp av sina kontakter inom organiserad brottslighet att bygga upp en komplex struktur av resurskassor med medel från den illegala ekonomin. Vid unionens upplösning satt KGB, den organiserade brottsligheten och deras entreprenörer på pengarna¹⁷. Affärsmän med goda kontakter inom säkerhetsapparaten tog hjälp av sina kriminella kontakter och deras våldskapital för att erövra landets naturresurser och industrisektorer. De statliga tillgångarna plundrades. Inhemska ryska kriminella började i stor skala att tvätta pengar från sin brottsliga verksamhet och omvandla dem till lagliga förmögenheter inom staten. Med hjälp av hemliga fonder från det sovjetiska kommunistpartiets internationella avdelning startades företag i väst, som möjliggjorde för stora summor pengar att slussas ut ur landet och gömmas i skatteparadis¹⁸.

16 Se bland annat Lars Berge och Axel Gordh Humlesjö, *Honungsfällan*, Albert Bonniers Förlag, 2024 och *Svenska Dagbladet*, "Jenny Nordberg: Putin kommer att få en ny utmanare", 26 augusti 2023, [länk](#)

17 *Svenska Dagbladet*, "Gunnar Wiman: Perestrojkan KGB:s sätt att få Putin till makten", 12 februari 2020, [länk](#)

18 Cathrine Belton, *Putins krets: maktkamp om det moderna Ryssland*, Albert Bonniers Förlag, 2022 och Lars Berge och Axel Gordh Humlesjö, *Honungsfällan*, Albert Bonniers Förlag, 2024

Samtidigt kontrollerades flödet av pengar som gick in och ut ur Ryssland av underrättelsetjänsten, som på så sätt hade kännedom om de oligarker som plundrat Ryssland på rikedomar. Den tidigare KGB-agenten Vladimir Putin klättrade i maktpositionerna, och när han väl kom till makten var underrättelsetjänstens kontroll över samhället slutgiltigt vunnen. Oligarker rensades ut eller tvingades in i systemet, de förväntades ställa sina resurser till förfogande för projekt som låg i Kremls intressen. Att vara en del av Putins krets kostade pengar i form av gåvor och mutor till de som styrde. Staten använde sig också av de kriminella organisationerna för en mängd olika syften, för att utöva politiskt inflytande, för olaglig handel och för att utföra riktade mord på uppdrag av Kreml¹⁹.

Den statliga säkerhetsapparaten

Den ryska statliga säkerhetsapparaten är en verksamhet med historiska anor, och rötter i bolsjevikernas ledare Vladimir Lenins hemliga polis *Tjekan* under tidigt 1900-tal. I första hand har spionorganisationerna utformats i syfte att hota, förfölja och förtrycka den egna befolkningen, och på den vägen underminera politiskt motstånd. Det var ur Tjekan som Kommittén för statssäkerhet, KGB, bildades 1954. Kommunistpartiets repressiva organ bestod av ett omfattande nätverk av informatörer och angivare som rapporterade misstänkta beteenden och såg till att miljontals människor fördes till arbetsläger. Parallellt pågick kalla kriget, och underrättelsetjänsterna fick behov att öka sin bevakning och infiltration av omvärlden.²⁰

Strax innan Sovjetunionens fall upphörde KGB med sin verksamhet. I dess ställe uppstod den ryska federationens federala säkerhetstjänst, FSB. Den existerar än i dag och räknas till Kremls statliga säkerhetsapparat tillsammans med bland annat den militära underrättelsetjänsten, GRU, och den ryska federationens yttre underrättelsetjänst, SVR²¹.

19 Cathrine Belton, *Putins krets: maktkamp om det moderna Ryssland*, Albert Bonniers Förlag, 2022 och Lars Berge och Axel Gordh Humlesjö, *Honungsfällan*, Albert Bonniers Förlag, 2024

20 Jan Leijonhielm, "FSB förvaltar arvet från KGB", *Kungl krigsvetenskapsakademiens Handlingar och Tidskrift*, nr 2. 2014, [länk](#)

21 Mark Galeotti, "The Intelligence and Security Services and Strategic Decision-Making", *The Marscall Center Security Insights*, nr 30, maj 2019, [länk](#) och Jan Leijonhielm, "FSB förvaltar arvet från KGB", *Kungl krigsvetenskapsakademiens Handlingar och Tidskrift*, nr 2. 2014

Vladimir Putins styre har i hög grad varit beroende av en ”söndra och härska-taktik”, där de olika underrättelseorganen medvetet har överlappande funktioner för att till viss del spela ut varandra. Samtliga är att betrakta som militära organisationer, med militära lydnadsförhållanden och väpnade förband för specialoperationer. GRU, SVR och FSB är de tre organisationer som huvudsakligen ansvarar för det ryska spionaget i Sverige.²²

Den federala säkerhetstjänsten, FSB, är i huvudsak en inhemsk säkerhetsbyrå som ansvarar för allt från kontraspionage till att utreda allvarliga brott. Den har också fått en växande utländsk dimension, först inom länderna i tidigare Sovjetunionen och sedan mer allmänt. Medan de två andra byråerna har etablerade utländska beskickningar, är FSB:s externa verksamhetsgren relativt ny. Därför fungerar den ofta på okonventionella sätt, undviker ambassaders täckidentiteter och förlitar sig mer på brottslingar och ombud. FSB:s officiella representanter i Sverige misstänks bland annat bedriva underrättelseverksamhet mot före detta landsmän²³.

Generalstabens huvuddirektorat, GRU, är den militära underrättelsetjänsten. Hit inkluderas bland annat de militära Spetsnaz-förbanden, ett stort antal specialstyrkor som används för spaning, bekämpande av uppror och sabotage mot fienden. Inom GRU finns även en betydande utländsk underrättelsetjänst. GRU har en stor kapacitet att bedriva cyber- och informationskrigföring.

Ryska federationens yttre underrättelsetjänst, SVR, är den viktigaste civila underrättelsemyndigheten, traditionellt fokuserad på mänskliga underrättelseoperationer som drivs av officerare inbäddade i utländska ambassader under diplomatisk täckning. Den är också allt mer involverad i cyberoperationer.

Den ryska organiserade brottsligheten

Rysk organiserad brottslighet är en omfattande och komplex verksamhet som sträcker sig över nationsgränser och involverar en rad olika illegala aktiviteter. Det handlar om penningtvätt, narkotikahandel, människohandel, illegal vapenhandel, cyberbrott, skyddsverksamhet och mutor.

22 Kungl Krigsvetenskapsakademien, *Rysk underrättelseverksamhet i Sverige*, 17 juli 2024, [länk](#) och Försvarmakten, *Ryska underrättelse- och säkerhetstjänster*, [länk](#)

23 Jan Leijonhielm, ”FSB förvaltar arvet från KGB”, *Kungl krigsvetenskapsakademiens Handlingar och Tidskrift*, nr 2. 2014. [länk](#)

De kriminella nätverken är djupt rotade och har ofta kopplingar till den politiska makten i Ryssland, vilket gör dem svåra att bekämpa.

Det finns inga tecken på att närheten mellan stat och organiserad brottslighet i Ryssland på något sätt har avtagit. Den organiserade brottsligheten i Ryssland har blivit ett viktigt verktyg som möjliggör att den ryska staten kan agera på sätt som andra länder har svårt att både upptäcka och förstå.

Den organiserade brottsligheten i Ryssland särskiljer sig inte bara genom sin omfattning och närhet till makten, utan även genom sin förmåga att innovativt utnyttja ny teknologi för att främja sina syften. Inom cyberbrottsligheten har ryska kriminella nätverk varit särskilt framstående. De har använt sig av avancerade metoder som dataintrång, phishing-attacker och spridning av skadlig kod för att stjäla pengar och känslig information, samt för att genomföra desinformationskampanjer. Detta ställer stora krav på både nationella och internationella samarbetsorgan att ständigt utveckla sina försvarsmekanismer och jobba tätt tillsammans för att kunna skydda sig mot dessa hot.

Tjuvar i lagen

Vory v Zakone, vilket kan översättas till ”Tjuvar i lagen”, utgör en kriminell subkultur med en elitklass av brottslingar som opererar inom strikta kodexar och traditionsbundna hierarkier. Den kriminella organisationen har funnits sedan det tidiga 1700-talets Tsarryssland, men fick sitt verkliga fotfäste först i det sovjetiska samhället under 1920- och 1930-talet. Fraktionens djuprotade historia och komplexa organisatoriska struktur gör den till en motståndskraftig aktör inom både den internationella och nationella brottsarenan.²⁴

Forskning inom kriminologi och sociologi har lyft fram Tjuvar i lagens roll som en katalysator för normbildning och maktstrukturer inom den kriminella världen i Ryssland och de postsovjetiska staterna. Till exempel framställs den kriminella organisationen som en slags adelsklass vars inflytande har kvarstått trots dramatiska politiska och sociala förändringar i det ryska samhället. Därtill har Tjuvar i lagen kunna utöka sitt grepp till en bredare kriminell verksamhet som sträcker

24 Walter Kegö och Aïssata Maïga, *The rise of transnational russian-speaking organized crime*, Institute for Security & Development Policy, Policy Brief No. 130, 6 september 2013, [länk](#)

sig över nationella gränser och omfattar narkotikahandel, vapen-smuggling, mänsklig trafficking och cyberbrottslighet.²⁵

Genom att följa en sträng kod av tystnad och lojalitet har Tjuvar i Lagen kunnat bevara sin integritet och fortsatt verka relativt oberoende statlig inblandning. Trots att den exakta storleken och inflytandet från denna grupp är svårt att kvantifiera visar dess fortsatta närvaro på den globala brottsscenen att den är en anpassningsbar och motståndskraftig organisation²⁶.

Penningtvätt

Penningtvätt syftar till olika tekniker som gör det möjligt att föra in olagligt förvärvade pengar i den lagliga ekonomin, utan att detta märks. Penningtvätt tjänar inte bara som ett verktyg för kriminella grupperingar att legitimera sina inkomster, utan också som en kanal för ekonomisk infiltration och möjlig politisk manipulation²⁷.

Den ryska organiserade brottsligheten har varit inblandad i globala penningtvättsoperationer under årtionden. Den opererar brett inom detta spektrum, och de kriminella nätverkens förmåga att utnyttja internationella finanssystem, brevlådebolag och skuggbankväsendet visar på en tydlig infrastruktur, sofistikation och global närvaro. Konsekvenserna av dessa operationer är mångfacetterade, och inkluderar ökade marknadsrisker, underminerad ekonomisk konkurrenskraft och växande politisk korruption. Nedan redogörs för några viktiga modus som den ryska organiserade brottsligheten använder sig av.

Kryptovalutor

Ryska organiserade brottsnätverk använder sig av kryptovalutor som ett verktyg för penningtvätt. Kryptovalutornas avsaknad av centraliserad övervakning skapar möjlighet att föra över betydande summor pengar anonymt. Kryptovalutor använder blockkedjeteknik för att registrera transaktioner, vilket innebär att datan registreras och lagras som en del

25 Marc Galeotti, *The Vory - Russia's super mafia*, Yale University Press, 2018.

26 Walter Kegö och Alexander Georgieff, *The untouchables: Russian 'Dirty Money' in Europe*, Institute for Security & Development Policy, Policy Brief No. 101, 10 oktober 2012, [länk](#) och Walter Kegö och Christina Wenngren, *Russian organized crime in Sweden*, Institute for Security & Development Policy, Policy Brief No. 85, 31 januari 2012, [länk](#)

27 Louise Shelley, *Policing Soviet Society - The Evolution of State Control*, Routledge, 1995.

i ett stort nätverk av datorer. Tekniken gör det svårt för utomstående att komma åt och manipulera den lagrade datan. Genom tekniken kan man kanske se själva transaktionen, men inte vem som står bakom den.

Brevlådebolag

Ett vanligt verktyg för penningtvätt involverar inrättandet av så kallade brevlådebolag för att maskera det verkliga ägandet av tillgångar. Ett brevlådebolag kan beskrivas som ett förvaltningsbolag inom en koncern som har sitt säte utanför det land där koncernägaren har sin hemvist. Ofta ligger bolaget i ett lågbeskattat land där banksekretessen är hård och transparensen nästintill obefintlig. 2016 slog Panamadokumenterna ned som en bomb världen över, en dataläcka på tusentals dokument som visade hur inflytelserika personer, däribland många ryska affärsmän, tagit hjälp av advokatbyrån Mossack Fonseca i Panama för att dölja sina tillgångar genom brevlådebolag. Ett av de mest uppseendeväckande avslöjandena i läckan var hur den ryska ledaren Vladimir Putin utnyttjade skatteparadiset för sin egen vinning, och källan bakom läckan har senare sagt att brevlådebolagen är Putins bästa vän.²⁸

Fastigheter

Fastighetsbranschen är internationellt ett område där penningtvätt förekommer, och det är väl känt att rika ryssar köper lyxfastigheter utomlands i syfte att tvätta pengar. Fenomenet återfinns i många städer världen över. Bland annat har Dubai blivit en tillflyktsort för en ljusskygg rysk elit, som flyger in från Moskva och Sankt Petersburg och köper fastigheter på löpande band. För många handlar det om att slussa ut pengar ur Ryssland i syfte att komma runt sanktioner, i andra fall handlar det om ren penningtvätt där pengar med oklart ursprung tvättas vita²⁹. London har tidigare kallats Londongrad efter att ryska affärsmän investerat miljarder i fastigheter i Londons dyraste stadsdelar³⁰. Och New Yorks fastighetsmarknad har beskrivits som en lekplats för ryska oligarker³¹.

28 *Der Spiegel International*, "The Russian government wants to see me dead", 22 juli 2022, [länk](#)

29 *Svenska Dagbladet*, "Här behandlas inte ryssar som paria", 22 oktober 2024, [länk](#)

30 *SVT Nyheter*, "Så vill Storbritannien stoppa "Londongrad", 8 mars 2023, [länk](#)

31 *Dagens Arena*, "På spaning efter Manhattans oligarker", 18 april 2022, [länk](#)

Banksektorn

Det är numera välkänt att ryska brottssyndikat har hjälpt ryska affärsmän med närhet till den ryska staten att infiltrera och använda bankinstitutioner i väst för att slussa pengar ut ur Ryssland till hemliga konton i skatteparadis. Systemet har underlättats av banker utan tillräckliga kontroller och hållhakar på högt uppsatt bankpersonal. I september 2024 dömdes den tidigare vd:n och koncernchefen för Swedbank, Birgitte Bonnesen, till fängelse för grovt svindleri som ett resultat av att kritisk information om risken för omfattande misstänkt penningtvätt i Baltikum hade mörklagts³². Under flera år hade svenska banker hjälpt till att slussa miljarder genom misstänkta konton i bankens baltiska filialer, ett avslöjande som har kommit att kallas för en av världens största penningtvättsskandaler³³.

Cypern

I november 2023 avslöjade det internationella journalistnätverket ICIJ tillsammans med ett sextiotal medier runtom i världen – däribland Uppdrag granskning – en läcka som visade att att Cypern spelade en ännu större roll än vad som tidigare hade varit känt när det kom till korruption och penningtvätt. Några av världens rikaste och mest inflytelserika personer använde sig av brevlådebolag med säte på ö-nationen för att kunna gömma undan pengar. De mest ökända namnen kom från Ryssland, och granskningen visade hur ryska oligarker kunde slussa pengar ur landet trots sanktionerna³⁴.

Kopplingen mellan ryska affärsmän och Cypern är djupt rotad i både ekonomiska och politiska strukturer som på många sätt definierar dagens globaliserade värld. Landets låga skattetryck och banksekretessen i de cypriotiska bankerna har passat ryska affärsmän väl. Mellan 2008 och 2020 kunde utlänningar få cypriotiskt medborgarskap om de investerade 2,2 miljoner euro i landet och ägde ett boende värt minst 500 000 euro. Det har inneburit omfattande möjligheter att registrera bolag på Cypern för att omdirigera kapital och såväl bjudit in till legitima

32 Dom i Svea hovrätt, 2024.

33 Lars Berge och Axel Gordh Humlesjö, *Honungsfällan*, Albert Bonniers Förlag, 2024.

34 *Uppdrag Granskning*, "Cypernläckan", 14 november 2023, [länk](#) och *Utrikesmagasinet*, "Ryska pengar får ny hemvist på norra Cypern", 5 februari 2024, [länk](#)

investeringar som mindre önskvärda ekonomiska aktiviteter, som penningtvätt³⁵.

Genom komplexa bolagsstrukturer och finansiella arrangemang blir det möjligt att dölja ursprunget av illegala tillgångar, och forskning har visat på hur Cypern har blivit en kritisk nod i den internationella penningtvätten, där ryska kriminella nätverk har kunnat tvätta enorma summor pengar³⁶. Staden Limassol kallas ibland "Limassolgrad" tack vare sina många ryska invånare, vissa i jakt på en fristad från den ryska staten och andra med starka kopplingar till samma regim. I staden pryds många affärer av ryska skyltar, och det finns bland annat en rysk skola, en rysk radiostation och en rysk dagstidning.

Även om den cypriotiska regeringen numera tycks ha satt ned foten och utlovat nolltolerans mot dem som försöker kringgå sanktioner, är dörren för ryska pengar fortsatt öppen i den turkcypriska utbrytar-delen på norra Cypern. På senare tid har staden Ískele på norra Cypern börjat kallas "Nya Limassol", affärsskyltar på ryska har börjat sättas upp över butikerna, bostadspriserna skjuter i höjden och bygget av villor och lägenhetskomplex är i full gång³⁷.

Rysk organiserad brottslighet i Sverige

Det finns alltid en problematik med definitioner av kriminella nätverk och dess komplexa strukturer. Kriminella nätverk och kluster är sällan stabila över tid, och när vi pratar om den ryska organiserade brottsligheten i Sverige bör den snarare förstås som en postsovjetskriminell gemenskap som inte bara härstammar från dagens Ryssland utan från flera länder som tidigare var en del av Sovjetunionen. Där bland Kazakstan och Uzbekistan, men också Ukraina och de baltiska länderna.

I Sverige rör det sig framförallt om tjetjenska och kaukasiska kluster. Dessa kluster ägnar sig åt utpressning och beskyddarverksamhet, de är engagerade i byggbranschen och städbranschen och hanterar den värld som befolkas av illegala arbetskraftsinvandrare³⁸. Av dem är det kaukasiska klostret störst när det kommer till inblandning i brottslighet

35 Louise Shelley, *Dirty entanglements - Corruption, crime and terrorism*, Cambridge University Press, 2014.

36 J.C Sharman, *The Moundey Laundry: Regulating criminal finance in the global economy*, Cornell University Press, 2011.

37 *Utrikesmagasinet*, "Ryska pengar får ny hemvist på norra Cypern", 5 februari 2024, [länk](#)

38 Liza Alexandrova-Zorina, *Imperiets barn*, Volante förlag, 2023.

i större skala. Ekonomisk brottslighet där företag används är vanligt. Det kaukasiska klustret finns huvudsakligen i Stockholm, men vissa medlemmar återfinns även i Gästrikland. Klustret bedriver en bred och omfattande kriminell verksamhet som sträcker sig bortom Sveriges gränser. Enligt svensk polis har klustret även kopplingar till statsaktörer utomlands.

Det kaukasiska klustret har även kopplingar till Tjuvar i lagen, vars verksamhet enligt svensk polis finns etablerad i Stockholm³⁹.

Finanspolisens varning

I november 2024 larmade Finanspolisen om att det finns en omfattande organiserad brottslighet i Sverige med bas i den ryskspråkiga gemenskapen. Brottsligheten är till stor del ekonomisk, och baseras på avancerade penningtvättsupplägg där hundratals bolag används för att slussa pengar mellan olika företagskonton innan pengarna slutligen hamnar utomlands eller kontant i någons ficka⁴⁰.

Utmärkande för den ryskspråkiga organiserade brottsligheten är enligt Finanspolisen det stora antalet involverade bolag, användandet av olika typer av möjliggörare och det stora antalet utnyttjade identiteter. Nätverken är ofta hierarkiskt organiserade, med ett ledarskikt i toppen som kontrollerar nätverket och accepterar penningtvättsuppdragen. Ledarskikten distanserar ofta sig själva från bolagen både vad gäller transaktioner och formella kopplingar.

I mitten av allt står möjliggörarna, som i olika utsträckning har kontakt med ledarskiktet och de bolag som används för penningtvätten. Centrala möjliggörare har ofta tillgång till och förfogar över ett stort antal utnyttjade individers identiteter, och kan på så sätt hantera stora mängder brottsvinster, genomföra överföringar mellan bolagens bankkonton, signera avtal och göra förändringar i styrelsen. Möjliggörarna kan också genomföra praktiska arrangemang, som att skjutsa individer, ofta utländska personer vars identitet ska utnyttjas för penningtvätten, till myndigheter och banker för att få personnummer eller få tillgång till BankID.

39 För mer information om Tjuvar i lagen, se sida 16

40 Polismyndigheten, *Fördjupad modusrapport - Systematisk penningtvätt inom den rysktalande organiserade brottsligheten*, november 2024, [länk](#)

Enligt Finanspolisen ingår även bokförare i upplägget, vilka kan möjliggöra överföringar med hjälp av fullmakter eller underlåta att anmäla misstänkt penningtvätt.

Avgörande för att penningtvätten ska fungera är utnyttjandet av identiteter, målvakter, vilka möjliggör för de kriminella topparna att distansera sig från bolagen. Ofta är dessa utnyttjade identiteter EU-medborgare från rysktalande länder, exempelvis Baltikum, och personerna är i många fall socialt utsatta. Med hjälp av det övre skiktet slussas dessa personer till Sverige, får ett personnummer, ett BankID och blir folkbokförda. Deras personuppgifter hamnar i möjliggörarnas händer, vilka ser till att målvakterna registreras som företrädare för bolag eller användare av företagskonton. De utnyttjade identiteterna befinner sig ofta inte länge i Sverige.

Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige

I december 2022 släppte Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, rapporten ”Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige”. Rapporten skrevs på uppdrag av regeringen i syfte att bidra till ökade kunskaper och ge en bättre bild av ryskt direkt och indirekt ägande i Sverige. Bakgrunden till rapporten var framförallt Rysslands utökade invasion av Ukraina, och ett ökat säkerhetshot från Ryssland mot Sverige vilket gjorde riskerna med ryskt ägande och ekonomiska intressen i Sverige mer uppenbara.

I rapporten sammanställdes för första gången öppen statistik om ryskägda bolag i Sverige, och rapporten presenterade en lista med 128 företag i Sverige med ryskt ägande. Listan omfattade alla företag där FOI kunde identifiera ryskt ägande som hade tillgångar eller omsättning över 2 miljoner kronor. Information om ägarskapet hämtades primärt ur Bolagsverkets register över verkliga huvudmän, men kompletterades även med uppgifter från bland annat Datacross och databasen Holdings.

Tillsammans hade de 128 företagen tillgångar på drygt 34 miljarder kronor och omsatte nästan 14,8 miljarder kronor enligt 2020 års siffror. Den vanligaste branschen för de ryskägda företagen var byggverksamhet, följt av handel och informations- och kommunikationsverksamhet.

Företagens tillgångar på 34 miljarder kronor ställde sig i skarp kontrast mot SCB:s offentliga direktinvesteringsstatistik som 2020 visade att att ryska tillgångar i Sverige uppgick till 1 miljard kronor. Skillnaden kan

delvis förklaras av att FOI i sin rapport inte gjort skillnad mellan ryska förvärv av svenska bolag och nystartade företag. Majoriteten av FOI:s kartlagda företag var nyetablerade, vilket inte fångas upp i statistiken från SCB. Studien visade även att flera svenska, ryskägda företag hade stora tillgångar utomlands.

Bland personerna som nämns i FOI:s granskning som bolagsägare i Sverige finns fyra som är uppskrivna på EU:s sanktionslista, och en som bland annat återfinns på USA:s och Storbritanniens sanktionslistor.

Granskningen

FOI-bolagen

Acta Publica har kartlagt 124 av de bolag som listas i FOI:s studie ”Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige” från 2022. Fyra av FOI-bolagen har valts bort eftersom de är stora bolag där kopplingen till Ryssland har upphört, enligt den information Acta Publica har tillgång till⁴¹. Av dessa 124 FOI-bolag som granskas är 104 fortsatt aktiva 2024. Många av dem har dock registrerat en icke-rysk verklig huvudman, bara hälften finns med i Bolagsverkets register över ryska verkliga huvudmän 2024. Några av dessa byten skedde redan under 2022, vilket enligt FOI:s bedömning kunde vara en effekt av Rysslands utökade krig i Ukraina och den ökade uppmärksamheten kring ryskt ägande i svenska bolag⁴². En person med medborgarskap i två länder kan också välja vilket medborgarskap den vill ange i Bolagsverkets register.

20 av FOI-bolagen har gått i konkurs, likviderats eller på annat sätt upphört med sin verksamhet. Även här kan sanktioner och andra reprimander efter Rysslands utökade invasion av Ukraina ha spelat in, eftersom de har gjort det svårare för ryska medborgare att driva sina företag. Det framkommer bland annat i en konkursbouppteckning för ett Örebrobaserat FOI-bolag, som inte längre hade förutsättningar att bedriva sin verksamhet efter att ha förlorat sina svenska bankkonton till följd av att ägarna var ryska medborgare⁴³.

41 För mer information, se metoddelen på sida 9.

42 Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI), *Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige*, december 2022, FOI-R-5377-SE

43 Förvaltarberättelse från Stockholms tingsrätt, 2024.

Granskningen av de 124 FOI-bolagen

Övergripande om de 124 bolag som nämns FOI:s rapport "Ryska investeringar i Sverige" från 2022

Ägarbilden

Företag och personer med ägarandel i de 124 FOI-bolagen

300

Antal ägarbolag

2133

Antal personer
som äger andelar*

Status

Status 2024 för FOI-bolagen

104

Antal bolag som
bedriver verksamhet 2024

20

Antal bolag vars
verksamhet har upphört

Byten av verklig huvudman

Antal aktiva bolag som har registrerat en icke-rysk verklig huvudman sedan 2022

51

*Inkluderar även historiska ägare

Källa: FOI, Eivora, Bolagsverket och Faktakontroll

FOI-bolagens omsättning och tillgångar har gått ner sedan 2022 års rapport, de 104 aktiva bolagen omsätter enligt de senaste boksluten 8,5 miljarder kronor och har tillgångar motsvarande 12,8 miljarder kronor. Att resultaten har minskat kan delvis förklaras av att FOI:s rapporters siffror byggde på boksluten från 2020, det har därefter tillkommit konkurser och andra bolag har drabbats av sanktioner. De minskade resultaten kan också förklaras av att siffrorna exkluderar Voi, Tui, Sendify och NCAB⁴⁴, vilka är företag med hög omsättning och höga tillgångar.

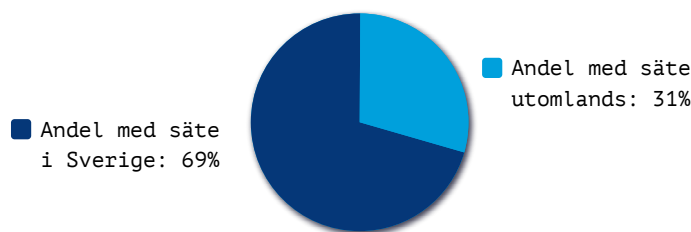
Acta Publica har med hjälp av Eivora hittat 300 bolag och 2133 personer som har ägarintressen i de 124 FOI-bolagen. Ägarstrukturerna är ofta komplexa, vissa bolag har bara en ägare, medan andra har flera bolag och ägare bakom sig. Två av FOI-bolagen står för en övervägande majoritet av alla ägare. Det är två bolag inom oljebranschen, som tillsammans har drygt 1900 ägare. Många av dessa personer äger en andel i båda bolagen, och de flesta äger mindre än 1 procent var.

I följande två delar kommer de 300 ägarbolagen och de 2133 ägarna att presenteras översiktligt.

Ägarbolagen

Ägarbolagens säte

Andel med säte i Sverige och utomlands av de 300 bolagen med ägarandelar i FOI-bolagen

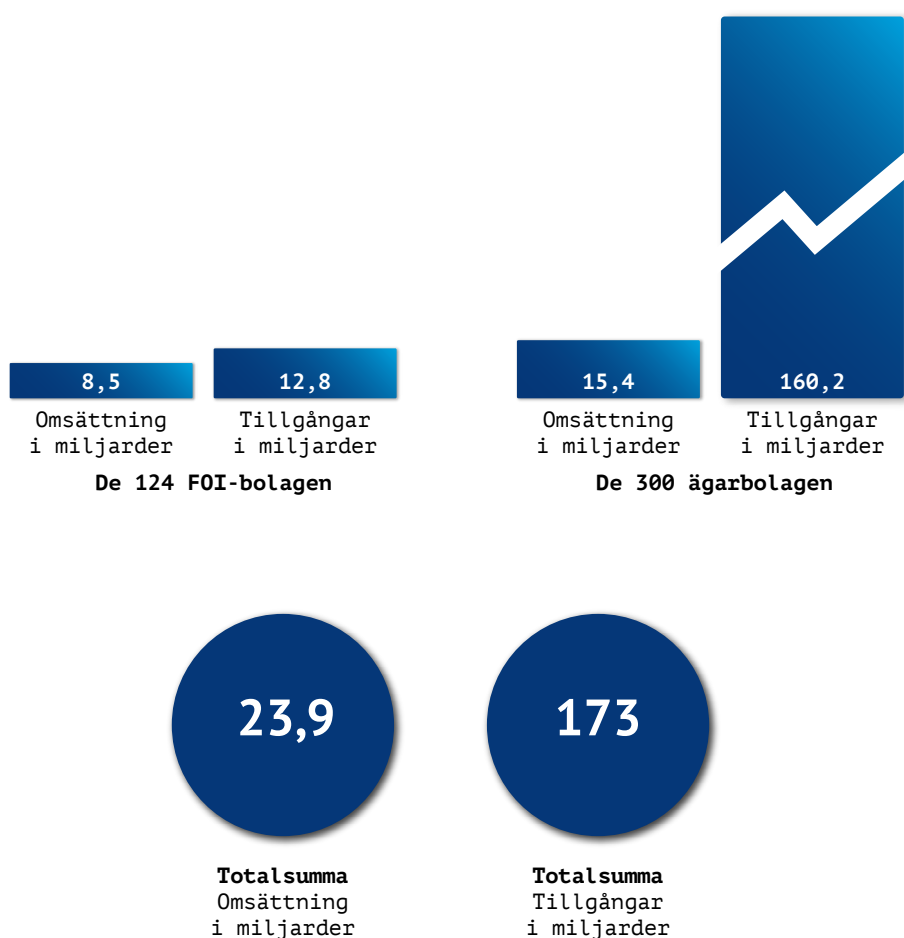
Källa: Acta Publica

⁴⁴ I rapporten från 2022 var Voi, Tui, Sendify och NCAB bolag med höga tillgångsvärden där ryska investerare hade införskaffat aktieposter. Vid 2024-års granskning kan Acta Publica inte längre belägga att det finns kvar ett ryskt ägande av aktieposter. Dessa fyra bolag har därmed tagits bort från granskningen och inkluderas inte i det presenterade resultatet.

Bakom de 124 FOI-bolagen finns 300 ägarbolag. De ägarbolag som har säte i Sverige omsätter drygt 15 miljarder kronor och har tillgångar motsvarande 160 miljarder kronor. Tillsammans med FOI-bolagen blir omsättningen för bolagen med rysk koppling i Sverige 23,9 miljarder kronor och de samlade tillgångarna uppgår till 173 miljarder kronor.

Ekonomiska resultat

Tillgångar och omsättning för bolagen i granskningen

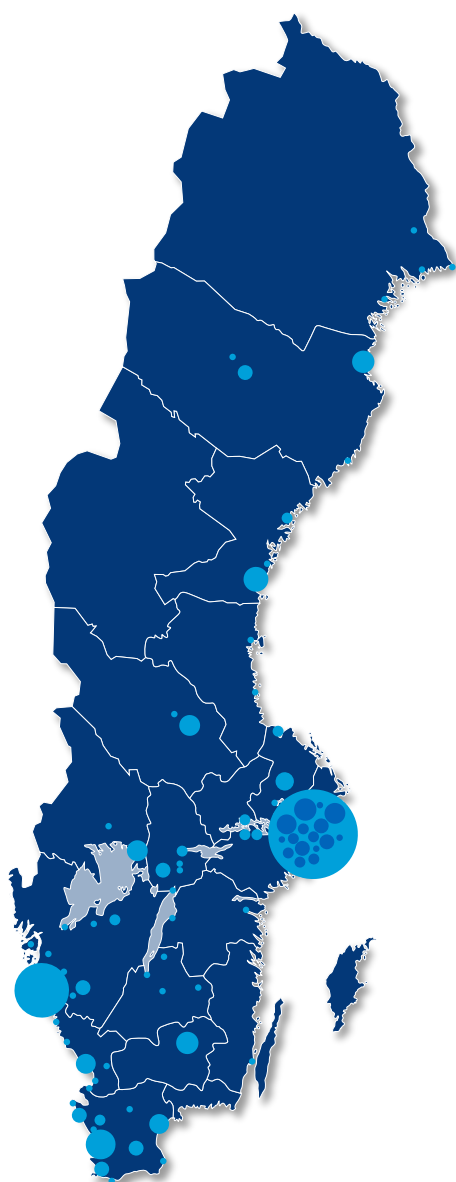
Siffrorna är hämtade från den senaste årsredovisningen och gäller samtliga bolag i granskningen med säte i Sverige.
De 124 FOI-bolagen är bolag som listades i FOI:s rapport från 2022.
Ägarbolagen är de 300 bolag som framkommit som ägare vid Acta Publicas granskning.

Källa: Acta Publica

Majoriteten, två tredjedelar av ägarbolagen har säte i Sverige. Bolagen återfinns över hela landet men flest bolag, både när det kommer till FOI-bolagen och dess ägarbolag, ligger i Stockholm.

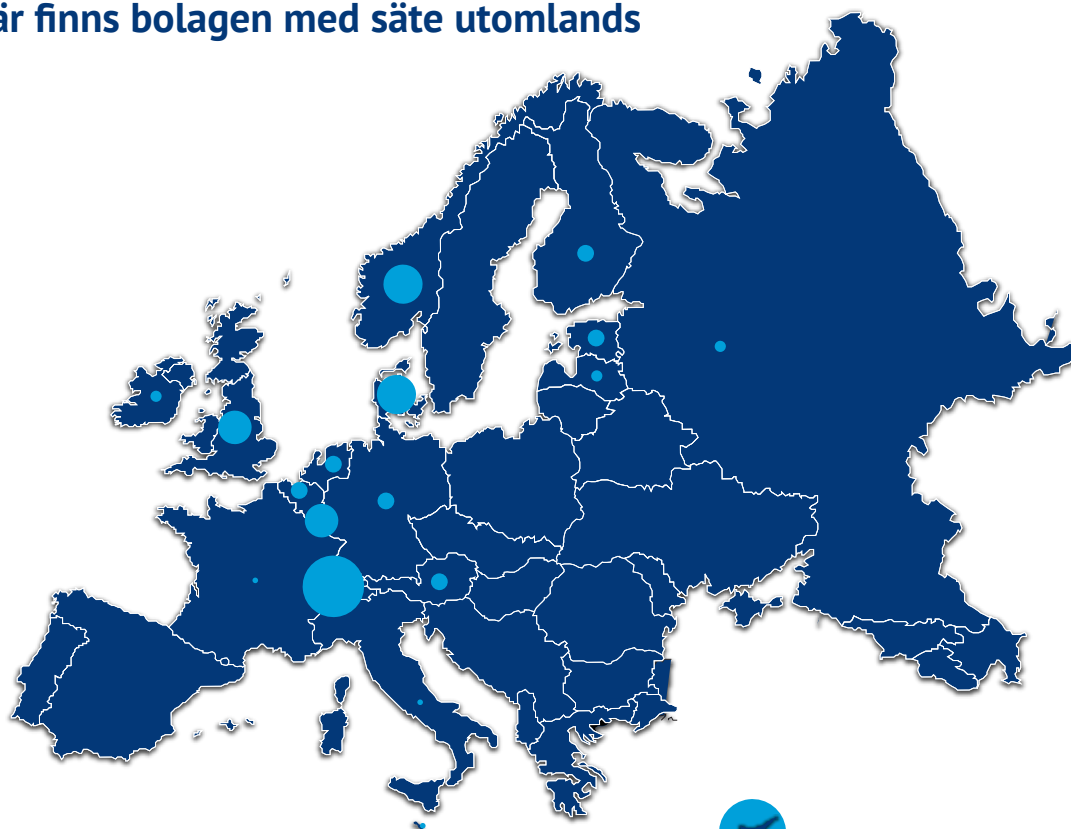
Svenskt säte för granskade bolag

Avser både FOI-bolagen och ägarbolagen

ORT.....	ANTAL	ORT.....	ANTAL
Stockholm.....	127	Hallsberg.....	1
Göteborg.....	25	Haparanda.....	1
Malmö.....	13	Herrljunga.....	1
Sundsvall.....	10	Hudiksvall.....	1
Lidingö.....	7	Hässleholm.....	1
Skellefteå.....	7	Höganäs.....	1
Växjö.....	7	Jönköping.....	1
Falun.....	6	Kalix.....	1
Kristinehamn.....	6	Kalmar.....	1
Vaxholm.....	6	Kumla.....	1
Kristianstad.....	5	Kungsbacka.....	1
Danderyd.....	4	Laholm.....	1
Halmstad.....	4	Lerum.....	1
Uppsala.....	4	Lilla Edet.....	1
Borås.....	3	Lomma.....	1
Helsingborg.....	3	Luleå.....	1
Lekeberg.....	3	Nässjö.....	1
Nacka.....	3	Orust.....	1
Sjöbo.....	3	Partille.....	1
Sollentuna.....	3	Sigtuna.....	1
Täby.....	3	Simrishamn.....	1
Vellinge.....	3	Smedjebacken.....	1
Åsele.....	3	Sundbyberg.....	1
Eskilstuna.....	2	Svalöv.....	1
Gävle.....	2	Söderhamn.....	1
Haninge.....	2	Söderköping.....	1
Huddinge.....	2	Timrå.....	1
Kävlinge.....	2	Tjörn.....	1
Skara.....	2	Tranås.....	1
Solna.....	2	Trelleborg.....	1
Strängnäs.....	2	Tyresö.....	1
Södertälje.....	2	Umeå.....	1
Upplands Väsby...2		Upplands Bro.....	1
Västerås.....	2	Vadstena.....	1
Örebro.....	2	Vara.....	1
Örnsköldsvik.....	2	Varberg.....	1
Askersund.....	1	Vetlanda.....	1
Båstad.....	1	Vilhelmina.....	1
Eksjö.....	1	Vänersborg.....	1
Forshaga.....	1	Värmdö.....	1
Gagnef.....	1	Österåker.....	1
Gislaved.....	1	Överkalix.....	1

Här finns bolagen med säte utomlands

Singapore

USA och Canada

Cypern.....	12
Schweiz.....	11
USA.....	11
Danmark.....	7
Norge.....	7
Luxemburg.....	6
UK.....	6
Belgien.....	3
Canada.....	3
Estland.....	3
Finland.....	3
Nederländerna.....	3
Tyskland.....	3
Österrike.....	3
Irland.....	2
Lettland.....	2
Ryssland.....	2
Bermuda.....	1
Frankrike.....	1
Italien.....	1
Malta.....	1
Singapore.....	1

93 av ägarbolagen ligger utanför Sverige. Flest är baserade i Cypern, vilket är intressant med tanke på den vikt önationen har beskrivits ha för rysk affärsverksamhet⁴⁵. Därtill finns 38 bolag som ligger i nio av de länder som har pekats ut som världens 20 mest förmånliga skatteparadis enligt Corporate tax haven index 2024. Det gäller – förutom Cypern – Schweiz, Luxemburg, Nederländerna, Irland, Bermuda, Frankrike, Malta och Singapore. Indexet hänvisar till hur ett lands lagar gör det möjligt för multinationella företag och individer att undvika skattekrav i de länder där de verkar och bor, och som ett resultat av detta betala lägre skatt⁴⁶.

Ägarna

Bakom de 124 FOI-bolagen och de 300 ägarbolagen står 2133 personer som äger, eller har ägt, andelar i bolagen. Deras genomsnittliga ålder är 58 år och en överväldigande majoritet är män, knappt var femte ägare är kvinna.

En överväldigande majoritet, 95 procent, av ägarna är folkbokförda i Sverige. Dessa drygt 2000 personer har suttit i styrelserna för mer än 12 000 bolag.

120 personer inom ägarkretsen saknar svensk folkbokföring. Av dessa är ett trettiotal bosatta i Ryssland. Granskningen har dock primärt undersökt ägandet i bolag med säte i Sverige, och i de fall ett bolag ägs av ett ägarbolag baserat utomlands har det utländska bolagets ägare inte tagits med i den kvantitativa delen av kartläggningen. Hade dessa bolags ägare ingått hade siffran för ägare bosatta utomlands givetvis ökat väsentligt.

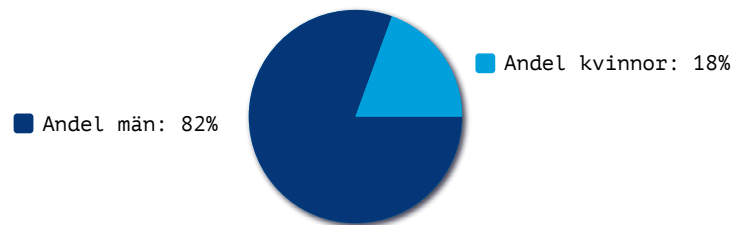
45 Se avsnittet ”Cypern” på sida 19.

46 Corporate Tax Haven Index, *The world's biggest enablers of corporate tax abuse*, oktober 2024, [länk](#)

Bakom de 124 FOI-bolagen står 2133 ägare

Könsfördelning

Andelen kvinnor och män av de personer som äger, eller har ägt, andelar i granskade bolag

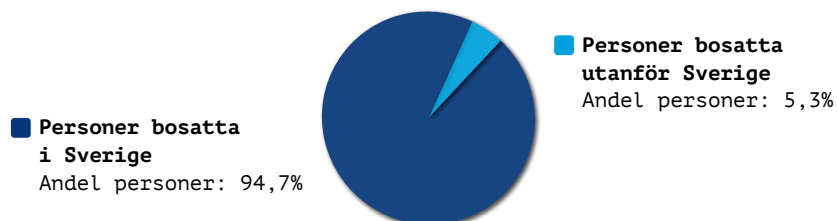

Ålder

Genomsnittlig ålder för de personer som äger andelar i bolagen

Geografisk placering

Andel ägare som är bosatta i Sverige och utomlands

Siffrorna inkluderar även historiska ägare som var verkliga huvudmän under FOI:s granskning 2022.

Källa: Acta Publica

Acta Publicas granskning kan visa att ungefär 100 personer inom ägarkretsen har dömts för brott i svensk domstol. De förekommer i totalt 130 domar.

Drygt hälften av alla brottsdömda ägare har dömts för trafikbrott, vilket också är en av de vanligaste brottskategorierna vid lagföringar⁴⁷. Ägarna har dömts för bland annat brott mot trafikförordningen, hastighetsöverträdelse och grovt rattfylleri.

Knappt var tionde brottsdömd ägare har dömts för ekonomisk brottslighet, där bokföringsbrott och grovt bokföringsbrott är de vanligaste brottsrubriceringarna. Här hittar vi även ägare som är dömda för skattebrott, otillbörlig marknadspåverkan och penninghäleri. Samtidigt är det viktigt att ha med sig att ekonomisk brottslighet har betydligt större mörkertal än många andra brottstyper. Det beror bland annat på att näringsliv och privatpersoner sällan anmäler ekobrott⁴⁸.

I lika många domar som de ekonomiska brotten hittar vi rubriceringar gällande narkotika, alkoholrelaterade brott och andra olagliga substanser. Narkotikabrott är vanligast. Även enskilda fall av narkotikasmuggling och grov olovlig försäljning av alkohol förekommer.

47 Brottsförebyggande rådet (Brå), *Personer lagförda för brott - slutgiltig statistik 2023*, [länk](#)

48 Brottsförebyggande rådet (Brå), *Ekonomisk brottslighet*, [länk](#)

De brottsdömda ägarna

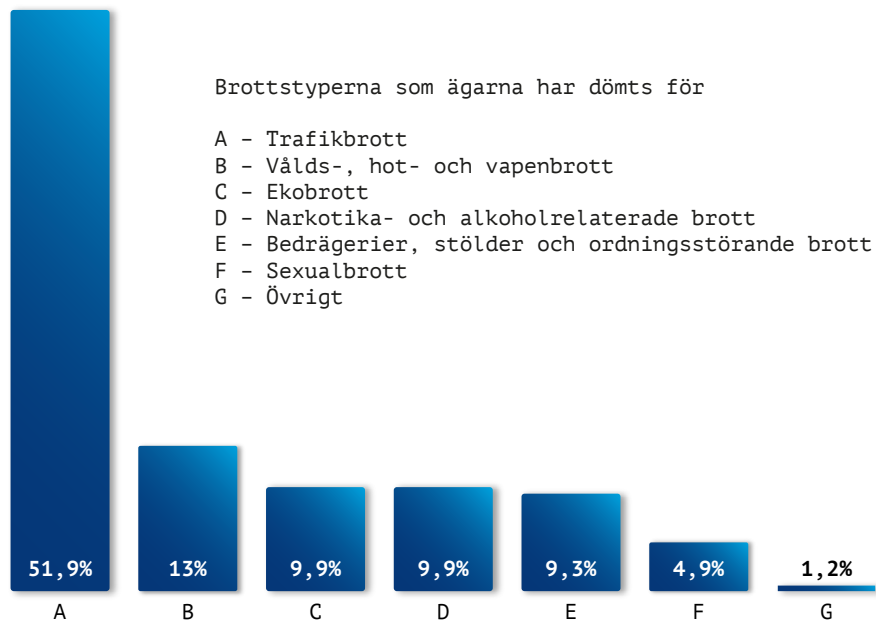
Gäller fällande domar fram till november 2024. En person kan vara dömd för brott flera gånger, därför överstiger antalet fällande domar antalet brottsdömda ägare.

99

Antalet ägare
dömda för brott

130

Antalet domar

Källa: Acta Publica

Oligarker och kopplingar till ryska staten

I rapporten från FOI listades 84 svenska bolag där det ryska ägarskapet gick att hitta utomlands. Bland ägarna fanns bland annat oligarker, personer som stod uppskrivna på sanktionslistor och personer med kopplingar till den ryska statsapparaten.

Mest omtalade i en svensk kontext är kanske oligarkerna Viktor Vekselberg och Oleg Deripaska som har varit ägare i ett flertal svenska bolag. Oleg Deripaska är en rysk oligark som bland annat har kallats "Putins favoritoligark"⁴⁹. Han kontrollerar en stor del av Rysslands stål- och aluminiumindustri och står på EU:s och USA:s sanktionslista. I USA har Deripaska anklagats för att ha deltagit i utpressning och mutor, ägnat sig åt penningtvätt och beordrat mordet på en rysk affärsman⁵⁰. Deripaska har tidigare varit ägare i totalt fjorton svenska bolag, många av dessa inom Strabag-koncernen vars tidigare huvudägare var Deripaskas bolag Rasperia. Strabag gick under 2024 ut med att Rasperia inte längre äger någon andel i koncernen⁵¹. I framtagandet av den här rapporten har Acta Publica inte hittat något som tyder på att det inte stämmer.

Oleg Deripaska och Viktor Vekselberg har även varit omskrivna för sitt ägande i Kubikenborg Aluminium i Sundsvall, som i kort form kallas Kubal. Aluminiumsmältverket ägs helt av cypriotiska Libertatem Materials Ltd, vilket i sin tur ägs av Rusal. Det är via Rusal som Oleg Deripaska och Viktor Vekselberg har sina andelar. Under 2018 riktade USA sanktioner mot Kubal med anledning av Deripaskas ägande, vilka hävdades efter uppgifter om att han skulle minska sitt ägande. I september

49 *The Guardian*, "Oleg Deripaska: Putins 'favourite' with strong ties to UK politics", 10 mars 2022, [länk](#)

50 US Departement of the Treasury, *Treasury Designates Russian Oligarchs, Officials and Entitites in response to worldwide malign activity*, 6 april 2018, [länk](#); *The Hill*, "Russian billionaire denies aiding Putin with Manafort", 28 mars 2017, [länk](#) och *Forbes*, "Former FBI official accused of violating russia sanctions to help oligarch Oleg Deripaska", 23 januari 2023, [länk](#)

51 *Construction Briefing*, "Sanctioned russian oligarch finally sells stake in Strabag", 27 mars 2024, [länk](#)

2024 kunde Sundsvalls Tidning avslöja att Kubals styrelse hade beslutat att betala ut 791 miljoner kronor till de ryska ägarna, pengar som i förlängningen bidrar till ett tillskott i den ryska statskassan⁵².

Viktor Vekselberg är en ukrainskfödd oligark bosatt i Ryssland som har nära band till den ryska statsmakten⁵³. Han är även ägare i bolaget Sulzer Pumps Sweden AB. Inom koncernen finns dotterbolaget Nordic Water som under 2022 försökte leverera varor till det svartlistade Gazprom Neft. Leveransen stoppades av svenska tullen. Gazprom Neft är ett statskontrollerat ryskt bolag som står på EU:s sanktionslista och som pekats ut som ett av de viktigaste företagen för Rysslands invasion av Ukraina⁵⁴.

Förutom Deripaska och Vekselberg finns ett tjugotal ryska medborgare som driver bolag i Sverige som antingen är inflytelserika affärsmän eller har kopplingar till den ryska statsmakten. Ett investeringsbolag i Stockholm drivs exempelvis av sonen till Alexandr Zjokov, en framträdande person inom Putins maktparti som finns uppförd på flera sanktionslistor⁵⁵. Därtill finns bolag som har bifirmor eller driver affärsverksamhet i Ryssland. En handfull ägare nämns i dokumenten från Panamaläckan, som visade hur inflytelserika personer, bolag och banker tagit hjälp av advokatbyrå Mossack Fonseca i Panama för att dölja sina tillgångar i skatteparadis genom så kallade brevlådeföretag⁵⁶.

I följande del ger Acta Publica en fördjupad bild av några av de företag som finns med i FOI:s granskning som kan kopplas till inflytelserika ryska medborgare.

52 *Sundsvalls tidning*, "Ryska ägarna tog ut 800 miljoner från Kubal", 18 september 2024, [länk](#) och *Dagens Nyheter*, "DN Debatt: "Stoppa pengaflödet till rysk oligark från svenska fabriken", 14 juli 2024, [länk](#)

53 *Forbes.com*, "Viktor Vikselberg", [länk](#)

54 *Sveriges Radio*, "Tullen stoppade svensk last till svartlistade Gazprom Neft", 5 oktober 2022, [länk](#)

55 Totalförsvarets forskningsinstitut, FOI, *Ryska investeringar och ekonomiska intressen i Sverige*, december 2022, FOI-R-5377-SE

56 International Consortium for Investigative Journalism, ICIJ, <https://www.icij.org/>

Export-Import AB och den rysk-ortodoxa kyrkan

Under flera år har Vestmanlands Läns Tidning, VLT, granskat bygget av en rysk-ortodox kyrka i närheten av Västerås⁵⁷. Kyrkans många kopplingar till Moskvapatriarkatet, som i sig är starkt förknippat med den ryska staten och dess säkerhetsintressen, gör att kyrkan har beskrivits som ett potentiellt säkerhetshot. Inte minst med tanke på att kyrkan ligger precis intill Västerås flygplats, vilken är klassad som ett skyddsobjekt och en plats som skulle kunna bli strategiskt viktig vid ett eventuellt krig. Misstankarna har förstärkts sedan det blev känt att den rysk-ortodoxa kyrkans präst har blivit prisad med en tacksamhetsmedalj av Rysslands underrättelsetjänst⁵⁸.

Fram till 2017 var Prästen vd i ett av FOI-bolagen, som vi kan kalla Export-Import AB, eftersom det är vad verksamheten sägs ägna sig åt. Ägaren till bolaget är Dmitri, en affärsman bosatt i Ryssland, som har flera bolag i Ryssland och sannolikt även i Belarus. I skattebeslut från 2017 och 2018 framkommer att Export-Import AB delvis har finansierat bygget av den rysk-ortodoxa kyrkan, samt bokfört osanna fakturor och därtill betalat och konstadsfört Dmitris privata kostnader – champagne-flaskor, limousiner och hotellnätter i Paris, St Petersburg och Monaco⁵⁹.

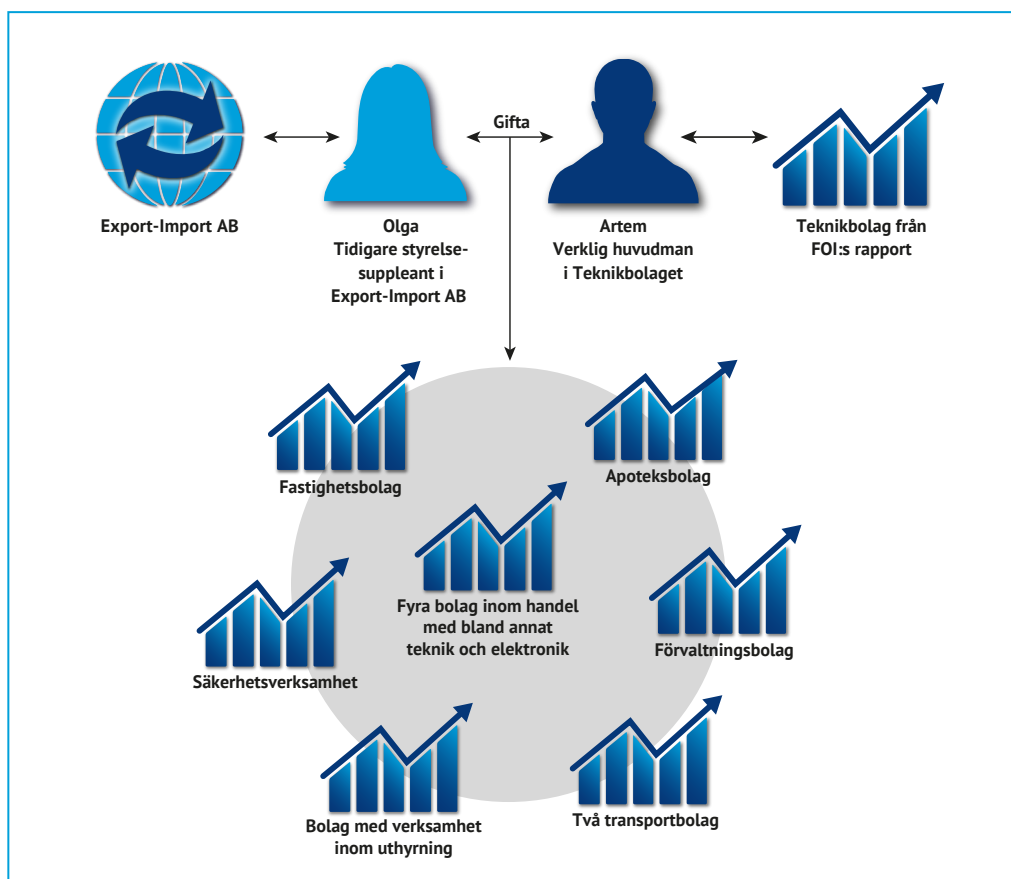
57 Vestmanlands Läns Tidning, Artiklar om "Rysk-ortodoxa kyrkan i Västerås", <https://www.vlt.se/story/753a5eec-d100-4931-a021-b44c46ad1148?pageSlug=rysk-ortodoxa-kyrkan-i-vasteras>

58 Vestmanlands Läns Tidning, "VLT Avslöjar: Västerås-prästen prisad av Putins spionagentur", 13 augusti 2024, <https://www.vlt.se/2024-08-13/vlt-avslojar-vasteras-prasten-prisad-av-putins-spionagentur/>

59 Beslut från Skatteverket, 2018.

I december 2022 dömdes Prästen för grovt bokföringsbrott efter att inte ha skött bokföringen i Export-Import AB⁶⁰. Av domen framkommer att Dmitris ryska bolag hade styrt, kontrollerat och hanterat samtliga transaktioner i det svenska bolaget, och att en chef vid det ryska bolaget hade lämnat instruktioner till Prästen om vilka fakturor som skulle betalas. Miljonfakturor hade bokförts felaktigt och flera saknade helt underlag. Prästen dömdes till villkorlig dom och 160 timmars samhällstjänst samt näringsförbud, och Export-Import AB till att betala en företagsbot på 500 000 kronor⁶¹.

Vid Acta Publicas granskning av Export-Import AB studsar vi till på en tidigare styrelsesuppleants efternamn. Olga, som vi väljer att kalla kvinnan, har ett ovanligt efternamn som bara sex andra personer i Sverige har. Efternamnet delas bland annat av Olgas man, Artem, som har varit delägare i ett annat bolag från FOI:s rapport 2022. FOI-bolaget har haft verksamhet inom handel av teknik, men är numera likviderat. Teknikbolaget har även haft en annan man med samma efternamn som ägare, en rysk medborgare bosatt i Danmark.

⁶⁰ Vestmanlands Läns Tidning, "Prästen i rysk-ortodoxa församlingen dömd för grovt brott", 10 april 2021, [länk](#)

⁶¹ Dom i Svea hovrätt, 2022.

Olga och hennes man Artem har förutom sina engagemang i Export-Import AB och Teknikbolaget suttit i totalt elva bolagsstyrelser tillsammans. Bolagens verksamhetsområden spänner brett, från handel av teknik- och elektronikprodukter till transportverksamhet och säkerhetsbranschen.

Förvaltningsbolaget

Förvaltning AB

- Säte i Stockholms kommun
- Status: Aktivt
- Omsättning: 0
- Tillgångar: 44,6 miljoner

Michail Prokhorov, rysk affärsman och politiker bosatt i Schweiz. Har listats som en av Rysslands rikaste män och har kandiderat i ryska presidentvalet.

Förvaltningsbolaget med säte i Stockholm ska enligt sin verksamhetsbeskrivning förvalta ”fast och lös egendom”. Det är svårt att veta vad mer det gör, eftersom bolaget varken har hemsida eller någon annan information knuten till sig. Företaget har ett dotterbolag i Spanien, vars syfte av FOI beskrevs vara att förvalta den ryska ägarens lyxfastighet på Ibiza.

Ägaren bakom Förvaltningsbolaget är Michail Prokhorov, en rysk affärsman och politiker bosatt i Schweiz. Prokhorov har tidigare listats som en av Rysslands rikaste män och har bland annat stått som ägare till det amerikanska basketlaget New Jersey Nets. 2011 valde Prokhorov att utmana Vladimir Putins maktposition genom att ställa upp i presidentvalet⁶². Ett uppdrag som kan verka riskfyllt med tanke på hur det har gått för många tidigare opponenter till den ryska presidenten. Enligt Rysslandskännare måste dock Putin, eller i vart fall männen runt honom, ha stöttat Prokhorovs kandidatur, eftersom det ansågs vara osannolikt att Prokhorov skulle göra någonting med risk för att förolämpa

62 Aftonbladet, ”Miljardären som vågar utmana Vladimir Putin”, 13 december 2011, [länk](#)

Putin. Enligt bedömarna var det politiska utspelet ett sätt att splittra oppositionen mot Putin, snarare än att bilda en faktisk opinion mot den sittande ryska presidenten⁶³. Prokhorov står på Ukrainas sanktionslista sedan oktober 2022⁶⁴.

Oljemiljardärens fru

Den ryska medborgaren Natalia Törnqvist är bosatt i Schweiz och äger fyra svenska bolag inom samma koncern. Hon är gift med den svenske oljemiljardären Torbjörn Törnqvist⁶⁵, som byggt upp sitt imperium Gunvor Group på rysk olja tillsammans med sin partner Gennadij Timtjenko, en rysk oligark som står med på många sanktionslistor⁶⁶. Timtjenko har kallats en av Putins bästa vänner och en av de affärsman som står presidenten närmast⁶⁷. Tillsammans med Timtjenko har Torbjörn Törnqvist flera gånger anklagats för att ha skaffat sig kontroll över den ryska oljehandeln tack vare kontakter i den högsta politiska toppen i Ryssland. 2017 avslöjade Ekot att Gunvor Group under 2007 hade köpt 20 000 ton oljeprodukter som hade smugglats ut ur Belarus

63 CNN World, "Other outspoken Russian oligarchs have fared poorly", 13 december 2011, [länk](#)

64 Open sanctions, Mikhail Prokhorov, [länk](#)

65 Expressen, "Fruns egna bilder från miljardärens slottsfest", 29 april 2024, [länk](#)

66 Open sanctions, Gennady Nikolayevich Timchenko, [länk](#)

67 Yle, "Pandorapappren avslöjar Putins närmaste krets egendomar - arrangemang gav presidentens finländska vän tillgång till en miljard euro, 3 oktober 2021, [länk](#)

med hjälp av den ryska maffian⁶⁸. I samband med att Timtjenko hamnade på USA:s svarta lista under 2014 köpte Törnqvist ut Timtjenkos andelar ur Gunvor Group⁶⁹.

Torbjörn Törnqvist har tidigare ägt holdingbolaget Meerwind, som ingår i Gunvor Group-koncernen, och genom det stått som ägare till en rad svenska sågverk. Men efter förluster i miljonklassen under flera år blev det 2017 klart att Torbjörn Törnqvist skulle låta ägarbolaget likvideras och sågverken såldes ut ett efter ett⁷⁰.

2021 återupptogs verksamheten igen, utan Torbjörn Törnqvist. Sedan 2022 står hans hustru Natalia Törnqvist som verklig huvudman för både ägarbolaget och fyra sågverk. Under fjolåret omsatte Meerwind 48 miljoner kronor och hade 49 miljoner kronor i redovisade tillgångar. Tillsammans med sågverksbolagen inom Meerwind omsatte koncernen 97 miljoner kronor och hade tillgångar motsvarande 136 miljoner kronor.

Guldbolagen

Guldbolaget

- Säte i Stockholms kommun
- Status: Aktiv
- Omsättning: 3,9 miljoner
- Tillgångar: drygt 2 miljarder
- Ägs av HC Alliance Mining Group, cypriotiskt holdingbolag där Musa Bazhaev, sanktionerad affärsman med koppling till Kreml, varit ägare

Arsen Idrisov, verklig huvudman.
Rysk affärsman, har tidigare varit vd i Musa Bazhaevs bolag.

Två bolag med säte i Stockholm har som affärsidé att äga stora guld- och guld- och guld- tillgångar i Ryssland. Under 2023 uppgick bolagets tillgångar till drygt 2 miljarder kronor. Bolagen ägs till största del av ett cypriotiskt

68 *Sveriges radio*, "Ryska intressen inblandade", 4 maj 2017, [länk](#) och *Sveriges radio*, "Rysk maffia bakom oljesmugglingen i Vitryssland", 29 maj 2017, [länk](#)

69 *Affärsvärlden*, "Livet efter skilsmässan", 25 april 2017, [länk](#)

70 *Dagens Industri*, "Oljemiljardären lämnar Sverige", 25 oktober 2017, [länk](#) och *ATL*, "Gunvor summerar Rörviksåren", 21 december 2017, [länk](#)

holdingbolag, HC Alliance Mining Group, som den sanktionslistade ryska affärsmannen Musa Bazhaev tidigare har varit indirekt ägare för. Enligt EU:s öppna sanktionslista bedriver Musa Bazhaev verksamhet inom en sektor som ger betydliga ekonomiska inkomster till ryska staten, och därtill kan associeras med en rysk finansiell utvecklingsinstitution⁷¹ som ger ekonomiskt stöd till och drar fördel av annekteringen av Krim och destabiliseringen av Ukraina⁷². Enligt Affärsvärlden har Musa Bazhaev numera skrivit över aktierna på sin son, Timur Bazhaev⁷³.

Som verklig huvudman för Guldbolagen står ryska Arsen Idrisov som tidigare har varit vd för gas- och oljebolaget Alliance Oil, där Musa Bazhaev varit huvudägare. Alliance Oil mötte stark kritik 2013 när ägaren valde att köpa ut bolaget från Stockholmsbörsen genom att köra över minoritetsägare och slå ihop bolaget med ett av Bazhaevs helägda bolag. Uppköpet, som kringgick svenska uppköpsregler, gjordes möjligt eftersom Alliance Oil hade sin hemvist på Bermuda där den här typen av fusioner är tillåtna⁷⁴.

Efter att Musa Bazhaevs ägarskap i Guldbolagen blev känt stoppade ett flertal banker och nätmäklare handeln i aktien, vilket ledde till att handeln stod så gott som still under sommaren 2024. I augusti samma år blev det klart att bolagen skulle avnotera aktien, svenska ägare fick lösa in sina aktier vilket gjorde att de ryska huvudägarna ökade sin andel till 92,5 procent⁷⁵.

71 Den finansiella institutionen är Vneshekonombank, VEB.RF, en multinationell bankkoncern och finansinstitut som ägs av den ryska staten

72 Open sanctions, Muza Yusupovich Bazhaev, [länk](#)

73 *Affärsvärlden*, "Sanktionslistad rysk bakom svenska börsbolagets storägare", 16 maj 2023, [länk](#)

74 *Dagens industri*, "Så ska börsen stoppa nya Alliance Oil-upplägg", 20 december 2013, [länk](#) och *Affärsvärlden*, "Sanktionslistad rysk bakom svenska börsbolagets storägare", 16 maj 2023, [länk](#)

75 *Dagens industri*, "Pressrelease: Besked om utfall av frivilligt inlösenförfarande", 1 augusti 2024, [länk](#)

Nätoperatören

Nätoperatören

- Säte i Stockholms kommun
- Status: Aktivt
- Omsättning: 20,5 miljoner
- Tillgångar: 18,9 miljoner

Vasilij, verklig huvudman. Bosatt och medborgare i Storbritannien. Har enligt brittiska medier gjort affärer med ryska statliga aktörer.

Nätoperatören AB med säte i Stockholm är den skandinaviska förgreningen för en brittisk koncern vars affärsidé är att sälja ip-uppkoppling till bolag som vill driva sin verksamhet österut. Nätoperatören har investerat i infrastruktur i Europa, Ryssland och Kazakstan, hela vägen till kinesiska gränsen, vilket innebär att kunderna kan driva sina plattformar över stora delar av den eurasiska kontinenten.⁷⁶

Nätoperatörens ägare har tidigare varit en rysk medborgare, men numera är Vasilij, brittisk medborgare, registrerad som verklig huvudman. Även den nya ägaren har kopplingar till Ryssland, och är bland annat utbildad på universitetet i Sankt Petersburg.

I början av 2024 rapporterade brittiska medier att Nätoperatören hade fått flera kontrakt av ryska statliga aktörer som kontrollerades av sanktionerade ryska personer. Bland annat hade bolaget vunnit ett kontrakt med det så kallade Kurchatovinstitutet, en statligt kontrollerad flygforskningsbyrå vars generaldirektör Mikhail Kovalchuk och bror Yury återfinns på flera länders sanktionslistor⁷⁷. Brodern Yury är nära allierad med president Vladimir Putin. Bolaget hade även tecknat avtal med ett ryskt statligt företag⁷⁸ vars generaldirektör Ivan Boltenkov är sanktionerad av Ukraina. Enligt brittiska medier hade företagets inkomster från

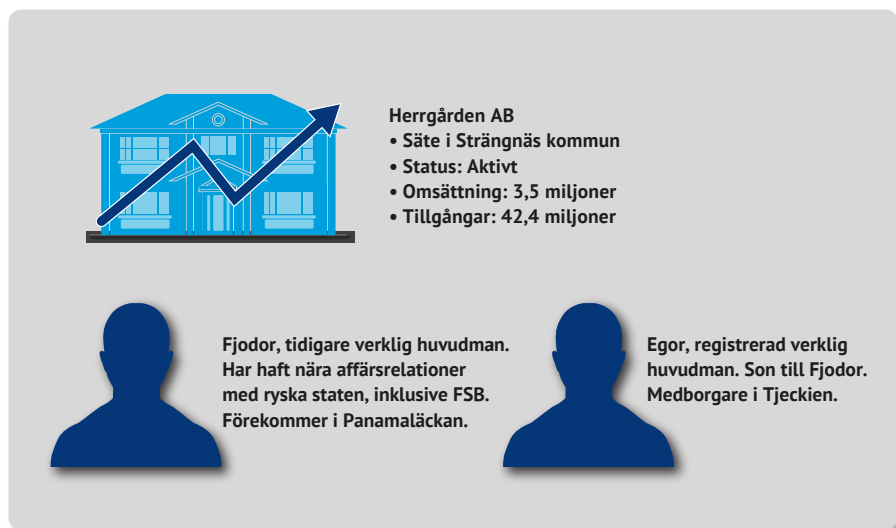
⁷⁶ *Computer Sweden*, artikel våren 2019.

⁷⁷ Open sanctions, Mikhail Valentinovich Kovalchuk, [länk](#) och Yuriy Valentinovich Kovalchuk, [länk](#)

⁷⁸ Det statliga företaget i fråga är GUP TEK. Leverantör av varmvattensystem i Sankt Petersburg.

Ryssland ökat sedan invasionen av Ukraina, trots att företaget påstått sig ha minskat sitt engagemang i landet⁷⁹.

Herrgården AB

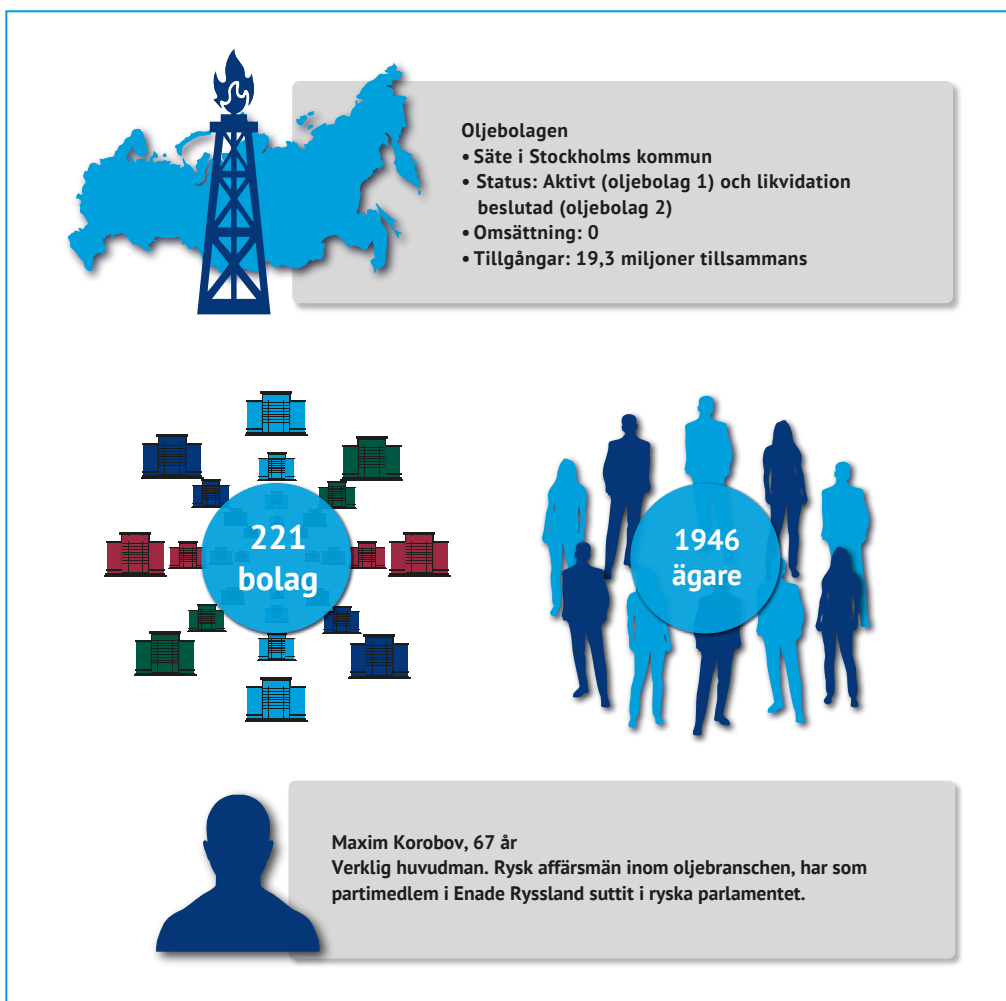
Herrgården AB bedriver konferensverksamhet genom uthyrning av fastigheter i Strängnäs, framförallt en herrgård i Mariefred som hyrs ut för privata fester. Under 2023 omsatte bolaget omkring 3,5 miljoner kronor och redovisade tillgångar på drygt 42 miljoner kronor. Bolaget har tidigare haft Fjodor, en rysk affärsman, som ägare. Fjodor har länge haft nära affärsrelationer med den ryska staten, inklusive federala säkerhetstjänsten FSB och president Putins livvaktstyrka FSO. Han förekommer även i Panamadokumentet. Expressen kunde 2016 avslöja att USA:s tidigare utrikesminister John Kerrys familj hade hyrt herrgården för en bröllopsfest, trots ägarens nära kopplingar till den ryska regimen⁸⁰.

Fjodor avregistrerades som huvudman för Herrgården AB 2022, och numera finns företaget inte med på Bolagsverkets lista över bolag med ryska ägare. Istället ägs företaget till hundra procent av Fjodors son, Egor, som är folkbokförd och medborgare i Tjeckien.

⁷⁹ *The telegraph*, "UK telecoms firm wins contract from sanctioned Putin ally", 27 februari 2024, [länk](#) och *The Village space*, "British telecom company's controversial connections and Russian state contracts", 28 februari 2024, [länk](#)

⁸⁰ *Expressen*, "Kerry festade i Sverige hos affärsman med Putin-koppling", 7 november 2016, [länk](#)

Oljebolagen

Två bolag inom samma koncern med bas i Stockholm ska bedriva oljeproduktion genom förvärvade ryska oljebolag och oljelicenser. Bolagen redovisade tillgångar på drygt 19 miljoner kronor under 2022, men omsatte ingenting. I juni 2024 beslutades att det ena bolaget skulle likvideras.

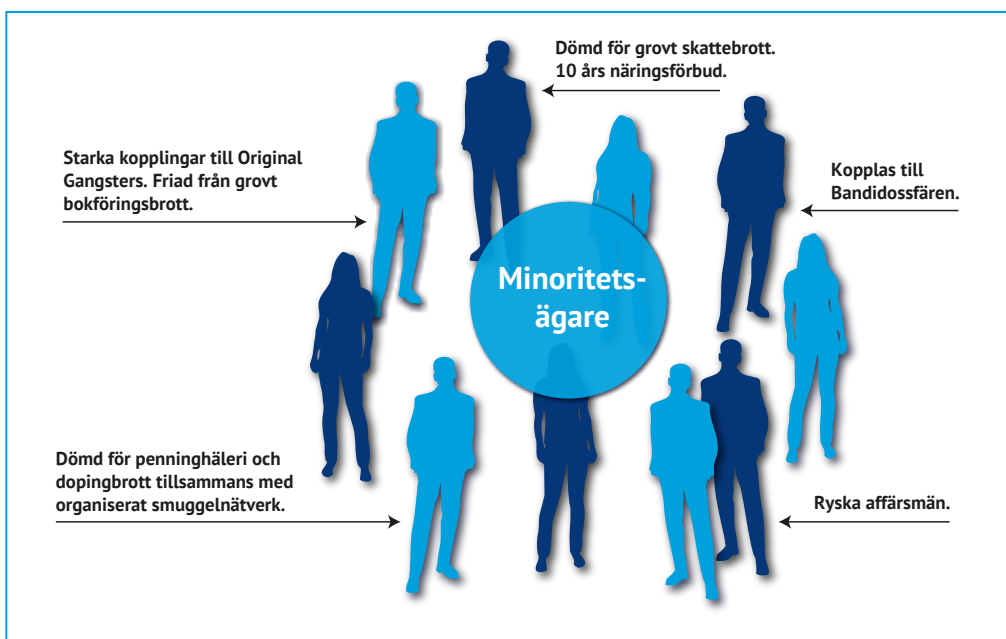
Den verkliga huvudmannen bakom bolagen är Maxim Korobov, en rysk affärsman som, förutom sitt engagemang i Oljebolagen, sitter i flera styrelser för internationella oljeföretag. Korobov har varit medlem i Enade Ryssland, alltså president Vladimir Putins parti och har mellan 1999 och 2011 suttit i den ryska statsduman, alltså underhuset i det ryska parlamentet⁸¹.

⁸¹ Viperson.ru, "Korobov Maxim Leonidovich" [länk](#) och Wikipedia.org, "Maxim Korobov", [länk](#)

Maxim Korobov är inte ensam ägare till bolagen. Bakom dem står 221 bolag och 1946 personer.

Bland aktieägarna finns till exempel flera banker, Swedbank, SEB, Nordea och Ålandsbanken, som har investerat antingen direkt eller genom fonder.

Acta Publica hittar även flera ägare till oljebolagen som är dömda för ekonomisk brottslighet, och på grund av detta har straffats med näringsförbud.

En man från Västsverige som äger en mindre andel i ett av oljebolagen dömdes 2016 för otillbörlig marknadspåverkan för att ha manipulerat bolagets aktiekurs genom att sälja tusentals aktier som han kort därefter köpte tillbaka⁸².

En 57-årig man från Stockholm som också äger en liten andel i ett av oljebolagen dömdes i oktober 2023 för grovt skattebrott och flera fall av grovt penningtvättsbrott. Av domen framkommer att mannen hade tagit emot pengar från en mängd företag med bas i bland annat Lettland och på Cypern. Hans levnadskostnader översteg "med marginal" hans deklarerade inkomst, under fyra år hade han levt på 24 miljoner kronor oredovisade för Skatteverket. För att tvätta pengarna hade han bland annat haft hjälp av ett växlingskontor i Stockholm och en kumpan bosatt

⁸² Dom i Svea hovrätt, 2016.

i Monaco som tagit emot pengarna och fört över dem som transaktioner betecknade som lån, med falska lånehandlingar som underlag. Mannen dömdes till fyra år och tre månaders fängelse för brottet⁸³.

Bland minoritetsägarna finns även en man i 50-årsåldern som har varit starkt länkad till Original Gangsters, ett kriminellt gäng med bas i Göteborg, under deras glansdagar i början av 2000-talet. En annan småskalig ägare från Västsverige har varit prospect i en officiell supporterklubb till Bandidos MC. En 39-årig minoritetsägare dömdes 2011 för penninghäleri och dopingbrott för att ha ingått i ett organiserat smuggnätverk som förde in och sålde dopingmedel i Sverige. I smugglingsnätverket ingick även en man som numera är vicepresident i en mc-klubb i sfären runt Hells Angels⁸⁴.

83 Dom i Svea hovrätt, 2023.

84 Dom i Hovrätten för nedre Norrland, 2013.

Ryska kriminella nätverk

Urvalet förekom på FOI:s bolagslista 2022 baserades inte på att det skulle finnas någon form av brottsmisstankar mot involverade personer eller företag. I den här granskningen har Acta Publica valt att undersöka huruvida det finns indikationer på organiserad brottslighet kopplat till företagen, och har i samband med detta gjort viktiga fynd. De mest tydliga är två bolag där ägarna har starka kopplingar till personer inom ryska, organiserade brottsnätverk i Sverige, det kaukasiska klustret och Tjuvar i lagen. Därtill finns det ett fall i gråzonen, där en person kan kopplas till personer inom ryskspråkig kriminalitet.

Säpo har tidigare gått ut med att utländska underrättelsetjänster använt sig av organiserad brottslighet för att utföra aktioner på svensk mark. Hit hör bland annat Ryssland, som i hög utsträckning använder ombud, bland annat organisationer och enskilda individer i utlandet, för att bedriva underrättelseverksamhet eller påverkanskampanjer⁸⁵. I vilken skala den ryska regimen använder sig av just ovanstående bolag och personer kring dessa för att genomdriva sina mål är okänt.

Det vi kan slå fast är svensk polis varnar för att ryskspråkiga nätverk står för en omfattande ekonomisk brottslighet i Sverige, där bolag används i avancerade penningtvättsupplägg. I ljuset av detta bör det väckas allvarliga varningsflaggor kring de bolag Acta Publica har hittat med kopplingar till utpekade kriminella nätverk. Särskilt med tanke på att det finns underlag från Skatteverket och domar där personer inom dessa bolag använder sig av falska fakturor för att tvätta pengar, pengar som i flera fall bedöms komma från utnyttjande av svart arbetskraft.

I följande del presenteras de bolag från FOI:s rapport där Acta Publica har hittat kopplingar till kriminella nätverk i ägarskapet.

85 Säkerhetspolisen, Säkerhetspolisen 2023-2024, se avsnittet "Ryssland, Kina och Iran", [länk](#)

Bygg AB

Bygg AB

- Säte i Stockholms kommun
- Status: Aktivt
- Omsättning: 37 miljoner
- Tillgångar: 9,4 miljoner

Lena, 43 år

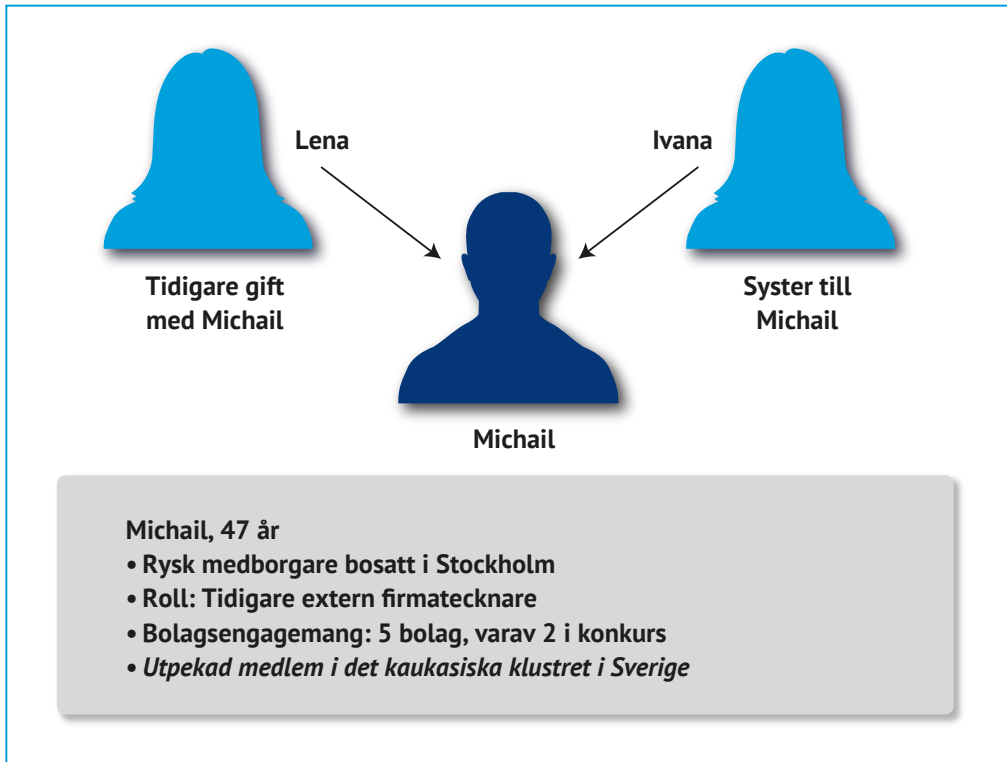
- Bosatt i Stockholm
- Roll: Ägare och verklig huvudman
- Bolagsengagemang: 7 bolag, varav 2 i konkurs
- Brottsdömd: Nej

Ivana, 50 år

- Bosatt i Ryssland
- Roll: Tidigare verklig huvudman
- Bolagsengagemang: 4 bolag
- Brottsdömd: Nej

Bygg AB i Stockholm är ett av de FOI-bolag som har haft en rysk medborgare bosatt i Ryssland registrerad som verklig huvudman. Ivana, som vi väljer att kalla henne, är inte längre registrerad ägare. I oktober 2022 registrerades Lena som verklig huvudman. Varken Ivana eller Lena förekommer i svenska brottsregister, och har till synes inte någon koppling till varandra. Vid djupare granskning framträder att de har varit svägerskor – Lena har tidigare varit gift med Ivanas bror, Michail.

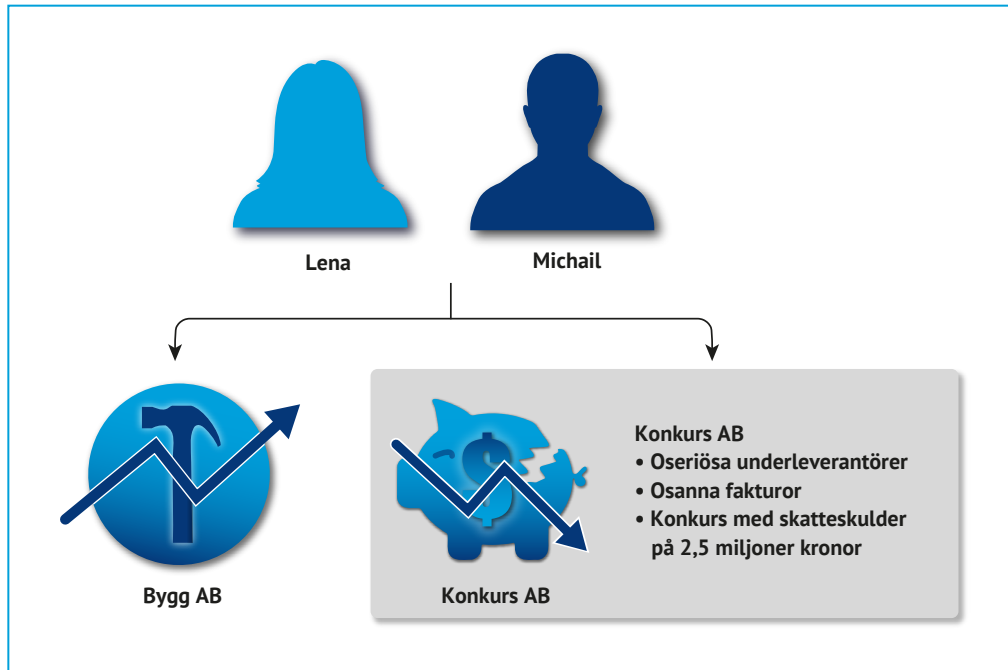
Michail är en 50-årig man från Ryssland, numera bosatt i södra Stockholm. Han är utpekad av svensk polis som medlem i det kaukasiska klustret, bedöms vara inblandad i allvarlig brottslighet och besitter ett stort våldskapital. Han har varit verksam i flera företag som både Skatteverket, Ekobrottsmyndigheten och Finanspolisen har haft under lupp, däribland Bygg AB.

Michail har tidigare varit den externa firmatecknaren för Bygg AB. I den rollen åtalades han 2021 för brott mot utlänningslagen, efter att Bygg AB hade anställt en person utan arbetstillstånd. I rätten friades Michail, som hävdade att han inte hade något med anställningen att göra. Bygg AB tvingades dock att betala en företagsbot på 93 000 kronor för att ha brutit mot utlänningslagen⁸⁶.

Enligt domen misstänktes även Michail ha dödshotat två män med skulder till Bygg AB. Michail ska enligt de två männen ha sagt att de skulle få betala på annat sätt och riktat sin hand, formad som en pistol, mot dem med orden ”pang pang”. Men bevisningen brast, ett vittne som tidigare hade bekräftat männens historia tog tillbaka sitt vittnesmål vid rättegången. Michail friades⁸⁷.

⁸⁶ Dom i Södertörns tingsrätt, 2021.

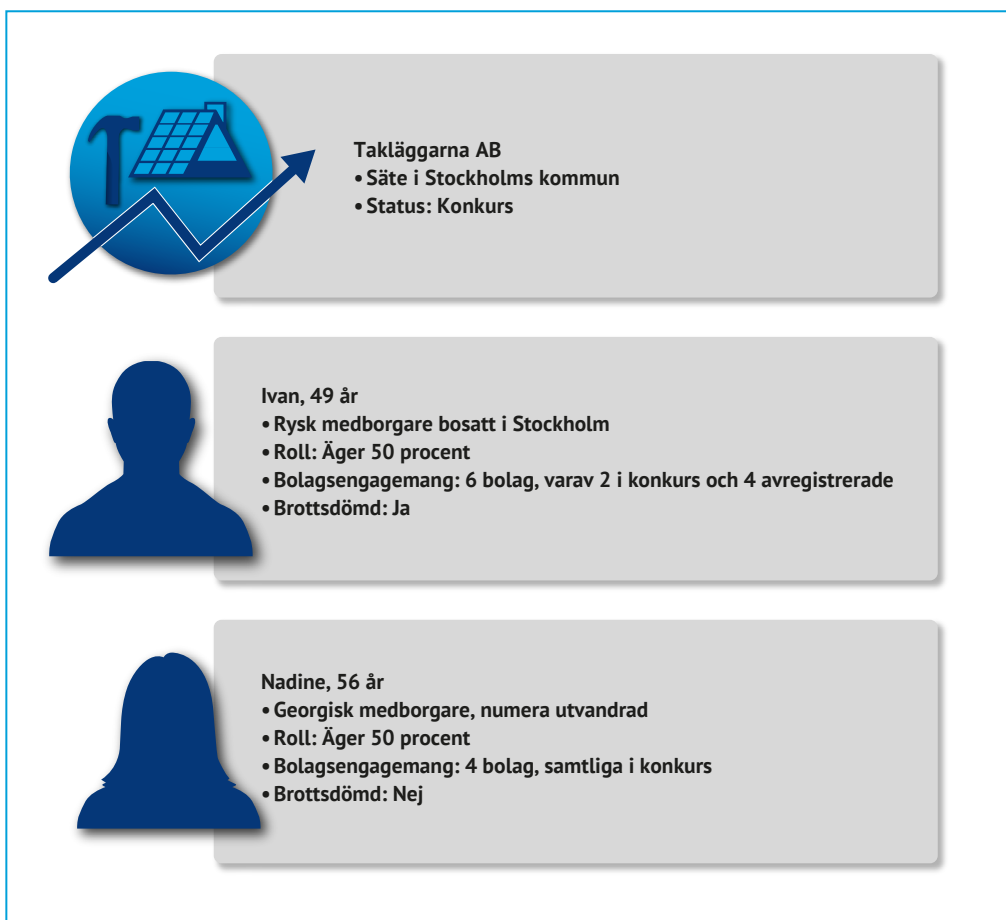
⁸⁷ Dom i Södertörns tingsrätt, 2021.

Michail och Lena har tidigare suttit styrelsen för ett annat företag inom byggbranschen, som försattes i konkurs 2016. Skatteverkets bedömning var att bolaget hade bokfört osanna fakturor från oseriösa underleverantörer, i syfte att skapa underlag för löner till svart arbetskraft. Vid bolagets konkurs riktade Skatteverket ett solidariskt betalningsansvar mot Michail för bolagets utestående skatteskulder om drygt 2,5 miljoner kronor. Det resulterade i att han i september 2021 försattes i personlig konkurs, med en total skuld på mer än 5 miljoner kronor⁸⁸.

88 Förvaltarberättelse i Södertörns tingsrätt, 2022.

Takläggarna AB

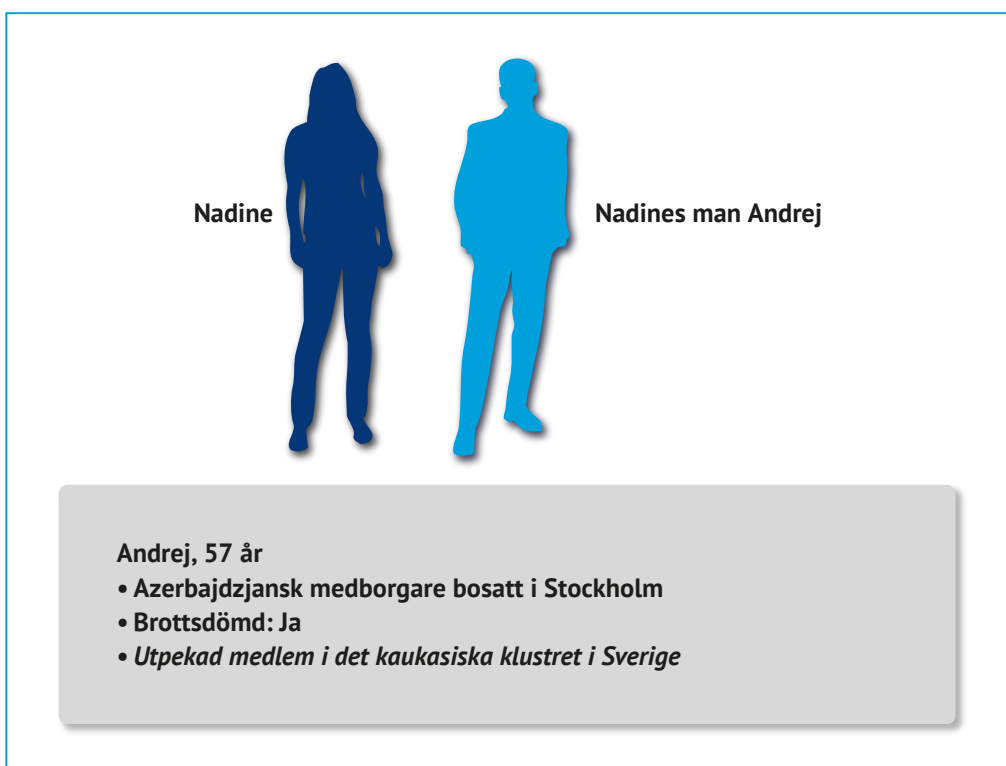
När Takläggarna AB gick i konkurs 2023 noterade konkursförvaltaren väsentliga brister i den interna kontrollen av redovisning och att underlag i boksluten var ofullständiga. Samma anmärkningar gick att göra med flera tidigare årsredovisningar. Vid konkursen stod en 63-årig man från Stockholm registrerad som verklig huvudman, med notering att *det finns misstanke om att uppgifterna kan vara felaktiga*⁸⁹. Misstanken tycks stämma. Vid tiden för konkurs var Ivan delägare i bolaget tillsammans med Nadine.

Ivan är rysk medborgare bosatt i Stockholm och har suttit i styrelsen för sex bolag. 2010 dömdes Ivan för bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll för att tillsammans med sin dåvarande fru inte ha bokfört händelserna i ett företag som exporterade bilar till bland annat Ryssland och Litauen. Ivan uppger i domen att han fick idén av sina ryska vänner, som gärna ville köpa transportteknik från Skandinavien på grund av hög kvalitet.

89 Uppgift från Faktakontroll.

2019 upptaxerades Ivan för att i Takläggarna AB:s verksamhet ha bokfört ett fyrtiotal fakturor på sammanlagt 2,6 miljoner kronor som bedömdes vara osanna. Fakturorna var samtliga från en privatperson, som nära inpå att Takläggarna hade betalat fakturorna gjorde bankomatuttag eller vidarebefordrade pengarna till andra som tog ut dem kontant⁹⁰.

Nadine, den andra ägaren i Takläggarna, bor inte längre i Sverige. Förutom Takläggarna har hon suttit i styrelsen för tre konkursbolag, varav två har anmälts för misstanke om brott till Ekobrottsmyndigheten.

Nadine är gift med Andrej, en azerbajdzjansk medborgare i 50-årsåldern som inte längre är folkbokförd i Sverige. Andrej är utpekad medlem i det kaukasiska klustret och bedöms av svensk polis vara en av de närmaste männen till ledaren för Tjuvar i lagens kriminella verksamhet i Stockholm.

I oktober 2023 dömdes Andrej till åtta månaders fängelse och näringsförbud för grovt bokföringsbrott. Av domen framkommer att Andrej och en annan man hade tagit emot minst 4,7 miljoner kronor på sina konton som betalningar för svart arbetskraft, där Andrejs olika bolag angetts som utförare. De olika bolagen bedömdes ha varit fasader för en och samma verksamhet och hade alla haft samma adress⁹¹.

⁹⁰ Skatteverkets beslut från 2019.

⁹¹ Dom i Svea Hovrätt, 2023.

Bilfirman

Bilfirman

- Säte i Stockholms kommun
- Status: Aktiv
- Omsättning: 1,9 miljoner
- Tillgångar 1,1 miljoner

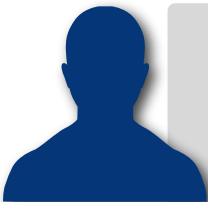
Saman, 42 år

- Azerbajdzjansk medborgare, bosatt i Stockholm
- Roll: Ägare, styrelseledamot och verklig huvudman
- Bolagsengagemang: 4 bolag, varav 1 i konkurs
- Brottsdömd: Ja

Adrian, 29 år

- Rysk medborgare, bosatt i Stockholm
- Roll: Verklig huvudman
- Bolagsengagemang: 3 bolag, varav 2 konkurser
- Brottsdömd: Ja

Kian, 56 år

- Azerbajdzjansk medborgare, bosatt i Stockholm
- Roll: Styrelsesuppleant
- Bolagsengagemang: 12 bolag, varav 6 konkurser
- Brottsdömd: Ja

Bilfirman i Stockholm bedriver biltvätt, reparerar och servar fordon och engagerar sig därtill i byggbranschen. Ägaren är Saman, en azerbajdzjansk medborgare bosatt i Stockholm. Han är registrerad som verklig huvudman tillsammans med ryska Adrian och sitter även i styrelsen för bolaget.

Våren 2024 dömdes Saman till ett års fängelse för innehav av alkohol efter att polisen vid tre tillslag hittat sammanlagt 900 liter starksprit i hans ägo. En stor del av spriten fanns i plastdunkar i en skåpbil parkerad vid den adress där bilfirman är skriven. Samtidigt dömdes han för grov olovlig försäljning av alkohol för att bland annat ha sålt nära 600 liter sprit till olika ungdomar. Brottet bedömdes vara grovt, eftersom försäljningen bedrivits yrkesmässigt och varit inriktad mot ungdomar⁹².

92 Dom i Solna tingsrätt, 2024.

Bilden av Saman som en yrkesmässig försäljare av smuggelsprit till ungdomar förstärks om vi ser till hans brotthistorik. Saman har flera gånger dömts för att ha smugglat in sprit i landet, 2015 fick han både ett strafföreläggande och ett fängelsestraff för två olika smugglingsbrott⁹³. 2019 dömdes han åter till fem månaders fängelse för olovlig befattning med smuggelgoods och olovlig försäljning av alkohol efter att ha ertappats när han sålde sprit till ungdomar på en parkering. Vid en husrannsakan hittades bland annat 420 liter sprit och nära 400 cigarettpaket, vilka bedömdes vara insmugglade från Belarus⁹⁴.

I slutet av september 2024 häktades både Saman och den andra registrerade huvudmannen i Bilfirman, Adrian, misstänkta för grov olovlig försäljning av alkohol, tillsammans med flera andra personer. De har senare släppts ur häktet, men är fortsatt misstänkta för brott⁹⁵. Parallellt är Saman misstänkt för grov olovlig befattning med smuggelgoods i ett ärende vid en annan tingsrätt, även i det målet pågår förundersökningen⁹⁶.

Den andra registrerade huvudmannen, Adrian, är en 28-årig rysk medborgare bosatt i Stockholm. Han är förutom i målet med Saman, även misstänkt för grov olovlig försäljning med alkohol i ett annat fall. Inget åtal har ännu väckts⁹⁷.

Adrian har tidigare misstänkts för grov olovlig befattning med punktskattepliktiga varor och smugglingsbrott, efter att en lettisk lastbil hade tagits i beslag med över 4 000 liter insmugglad vodka. Det gick dock inte att bevisa vem som var ansvarig för lastbilen och dess innehåll. All sprit förverkades⁹⁸.

Fram till november 2024 satt även Kian i styrelsen för Bilfirman. Kian är liksom Saman azerbajdzjansk medborgare och bosatt i Stockholms län. I december 2024 dömdes han för grov näringspenningtvätt och grovt bokföringsbrott, vilket får antas vara anledningen till att han numera har gått ur styrelsen. Han ska avtjäna tre år och sex månader i fängelse och är ställd under ett femårigt näringsförbud. Åklagaren i målet anförde att Kian genom två av sina bolag hade tvättat åtminstone 21 miljoner

93 Strafföreläggande utfärdat av Tullverket, 2015 och dom i Helsingborgs tingsrätt, 2015.

94 Dom i Svea hovrätt, 2020.

95 Information från Stockholms tingsrätt, mars 2025.

96 Information från Solna tingsrätt, mars 2025.

97 Information från Södertörns tingsrätt, mars 2025.

98 Häkttningsbeslut och beslut om förverkande och beslag i Södertörns tingsrätt, 2023.

kronor, och att bolagen knappt hade haft någon annan verksamhet än just penningtvätt. I målet dömdes även en rysk kvinna som Kian hade utnyttjat som företrädare för företaget⁹⁹.

I förundersökningen mot Kian framkommer att i vart fall ett av bolagen har haft en bokförare som vi kan kalla Mahir¹⁰⁰. Mahir är numera registrerad som utvandrad till Rumänien, men har tidigare haft ett stort antal bolagsengagemang i Sverige där de flesta bolag har gått i konkurs. Han är tidigare dömd för bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll. Därtill har flera företag där han har skött bokföringen anmälts för brottsmisstanke i samband med konkurserna och flera företagare i bolagen har dömts för bokföringsbrott.

Mahir har även flera kopplingar till rysk organiserad brottslighet och är omnämnd i underrättelseinformation. Mahir har bland annat lämnat in en deklaration till Skatteverket som ombud för en person kopplad till den innersta kretsen av rysk organiserad brottslighet i Sverige. Han har drivit bolag tillsammans med en man och varit skriven på samma adress som en annan man, vilka båda kan kopplas till ett företag inblandat i en stor rysk penningtvättshärva¹⁰¹.

99 Dom i Stockholms tingsrätt, 2024.

100 Förundersökning i mål vid Stockholms tingsrätt, 2024.

101 För mer information om penningtvättshärvan, se: *Global Witness*, "Do you know Alexander Vinnik", 18 november 2019, [länk](#) och *Fintelegram*, "Russian high-risk entrepreneur Sergey Mayzus unwanted person in czech republic", 10 augusti 2023, [länk](#)

Övriga kopplingar till penningtvätt

I november 2024 larmade Finanspolisen om att det finns en omfattande organiserad brottslighet i Sverige med bas i den ryskspråkiga gemenskapen. Den utmärks, som tidigare nämnts, av transaktionssnurrar som är nästintill omöjliga att spåra, användandet av osanna fakturor, olika typer av möjliggörare och ett stort antal utnyttjade identiteter¹⁰².

Vid granskningen av FOI-bolagen och dess ägare framkommer flera exempel som överensstämmer med Finanspolisens beskrivning av hur den ryska organiserade brottsligheten tar sitt uttryck. Acta Publica har bland annat kunnat hitta länkar mellan de olika bolagen, utnyttjade identiteter som förekommer i flera sammanhang kring bolagen och transaktioner mellan ägare i bolagen och personer dömda för penningtvättsbrott.

Sommaren 2024 dömdes Oleksandr, en ukrainsk medborgare född i Ryssland, till fängelse för grovt bokföringsbrott, narkotikabrott och grovt penningtvättsbrott. Oleksandr har tidigare suttit i tretton bolag, varav samtliga har gått i konkurs. Genom flera av dessa bolag hade det passerat stora pengaflöden, drygt 50 miljoner kronor. Pengarna hade strömmat, trots att bolagen i princip inte hade någon verksamhet. Personerna som hade tagit plats i bolagsstyrelserna var till största del utnyttjade identiteter, personer med liten eller ingen koppling till Sverige som kort tid efter att de hade klivit in i styrelserna hade utvandrat. Oleksandr bedömdes ha varit den faktiska företrädaren i bolagen¹⁰³.

Av förundersökningen i målet framkommer flera exempel som tydligt visar på det modus Finanspolisen beskriver i sin senaste rapport. Enligt denna mall är Oleksandr en så kallad möjliggörare, en person som i olika utsträckning har kontakt med det övre ledarskiktet i den organiserade brottsligheten och hanterar brottsvinster, överföringar och praktiska arrangemang – som att hantera personer vars identiteter ska utnyttjas i bolagssammanhang. I oktober 2023 övervakades Oleksandr av polisen när han lämnade sitt hem och hoppade in i bilen för att åka till Arlanda.

102 För mer information, se avsnittet "Finanspolisens varning" på sida 21.

103 Dom och förundersökning i mål vid Solna tingsrätt, 2023.

På Arlanda hämtade Oleksandr upp en man, som han sedan körde till Statens servicecenter. Efter att ha uträttat sitt ärende körde Oleksandr tillbaka den okända mannen till Arlanda, där han lämnades med en flygbiljett i handen. Enligt polisens spaningsrapport försökte mannen tugga mat vid en närbutik i väntan på sitt flygplan¹⁰⁴.

Inget av Oleksandrs bolag förekommer i FOI:s lista, vilket inte är konstigt eftersom han är ukrainsk medborgare. Men under granskningens gång har Acta Publica återkommande stött på brottsutredningen mot Oleksandr, då flera av ägarna och bolagen som ingår i denna granskning förekommer i olika sammanhang i utredningen. Det indikerar att flera av dessa bolag på olika sätt är kopplade till en större sfär som tycks överensstämja med Finanspolisens beskrivning.

I följande del kommer Acta Publica att presentera de FOI-bolag som kan kopplas till utredningen mot Oleksandr.

104 Förundersökning i mål vid Solna tingsrätt, 2023.

Bilexport AB

Av förundersökningen mot Oleksandr framkommer att han har gjort betalningar för bilköp av bilar som han aldrig har stått som ägare till. Vid kontakt med bilförsäljarna framkom att ett bolag med inriktning på bilexport hade stått som ägare efter köpet. Bilexportbolaget i fråga är ett FOI-bolag som numera har gått i konkurs. Det väcker frågor. Varför hade Oleksandrs bolag köpt bilar som registrerades i Bilexportbolagets namn? Ett möjligt svar kan hittas när vi tittar närmare på Bilexportbolaget.

Bilexport AB
• Säte i Stockholms kommun
• Status: Konkurs

Yuri, 36 år
• Bosatt i Ryssland
• Roll: Ägare

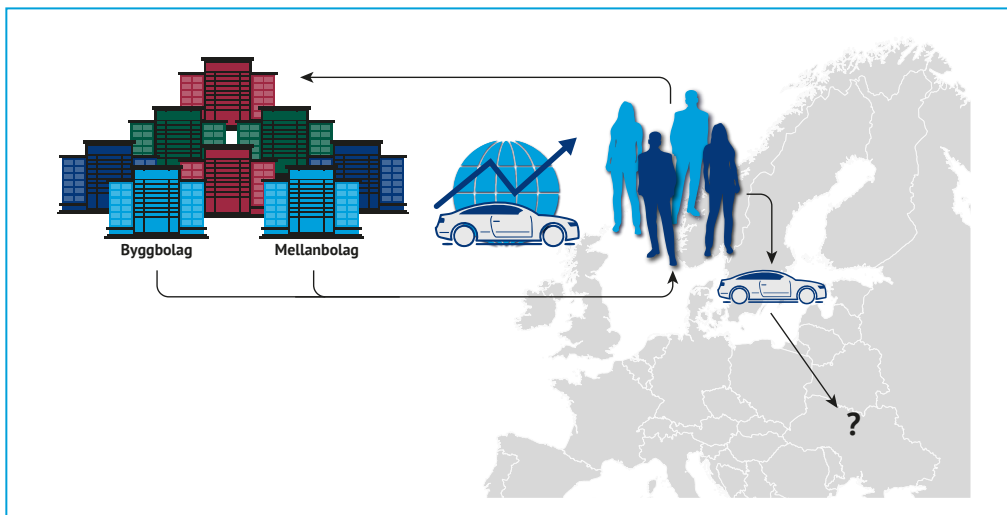
Syskonen
• Bosatta i Stockholm
• Roller: Tidigare styrelseledamöter
• Bolagsengagemang: Tillsammans totalt 5 bolag, inga aktiva
• Brottsdömda: Ja

Bilexport AB:s verksamhet gick ut på att köpa bilar i Sverige och sälja dem på export, framförallt i Ukraina. Under 2020 omsatte bolaget nära 17,5 miljoner kronor. När bolaget i november 2022 försattes i konkurs var tillgångarna nollställda och skulden på 4,2 miljoner kronor.

Ägaren till Bilexport AB var Yuri, en man i 50-årsåldern bosatt i Ryssland, som i bolagets papper stått skriven vid Rysslands ambassad i Stockholm. Svenska myndigheter har inte fått tag på Yuri, och konkursförvaltarens kallelse kom i retur med ett meddelande från

Rysslands ambassad där det framgick att han varken bor eller arbetar vid ambassaden¹⁰⁵.

I styrelsen för bolaget satt även fyra syskon, två bröder och två systrar, bosatta i Stockholmstrakten. I januari 2022 dömdes de fyra syskonen för delaktighet i grovt penningtvättsbrott. Företaget ingick nämligen i ett avancerat penningtvättsupplägg där andra bolag, ofta inom byggbranschen, använde sig av Bilexport AB för att kunna tvätta pengar och betala ut svarta löner¹⁰⁶.

Pengarna som pumpades in i företaget stod på pappret för ett bilköp, men bedömdes i verkligheten inte utgöra ett verkligt köp av en bil. Istället hade Bilexportföretaget exporterat bilen utomlands eller sålt den på svarta marknaden, kontant och utan att bokföras. Pengarna som Bilexportbolaget fick för försäljningen gick därefter tillbaka kontant till byggföretagen, som på så sätt kunde avlöna sin svarta arbetskraft¹⁰⁷.

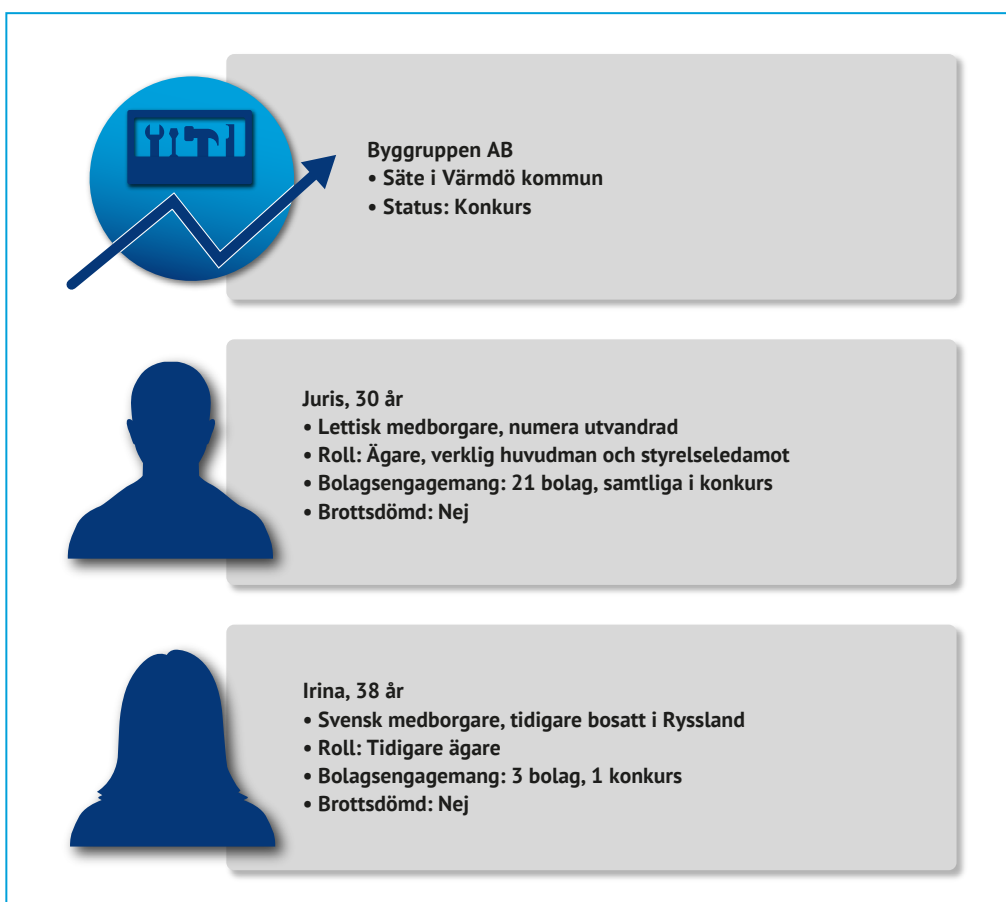
105 Anmälan till Ekobrottsmyndigheten efter konkursbouppteckning, Stockholms tingsrätt, 2023.

106 För mer information, se: *Byggnadsarbetaren*, "Byggskurkarnas nya sätt att tvätta pengar - bilköp", 22 mars 2022, [länk](#)

107 Förundersökning och dom i mål vid Södertörns tingsrätt, 2022.

Byggruppen AB

Under en husrannsakan i Oleksanders lägenhet hittades ett stort antal mobiler, bankkort och id-kort som togs i beslag. På id-korten fanns identiteter på människor som hade använts i bolagssammanhang, och som Oleksandr bedömdes ha förfogat över. Bland dessa identiteter, fanns en kvinna, som har suttit i styrelsen för ett bolag från FOI:s rapport, Byggruppen AB.

Det numera konkursade FOI-bolaget Byggruppen har tidigare haft Irina som ägare. Irina är svensk medborgare bosatt i Ryssland och har även varit verklig huvudman för ett annat bolag på FOI:s lista. Det bolaget är ännu aktivt, men Elena har gått ur styrelsen.

Ägaren bakom Byggruppen var vid konkursen Juris, en man i 30-årsåldern. Han saknar bosättning i Sverige och tros vara bosatt i Lettland. I ett beslut från Skatteverket beskrivs Juris vara en målvakt¹⁰⁸. Han har varit engagerad i totalt 21 bolag, varav samtliga är försatta i konkurs, och när Acta Publica granskar konkurserna blir det tydligt att

108 Beslut från Skatteverket, 2024.

nästan samtliga bolag har tömts på tillgångar inför stundande konkurs. I nio fall har konkursförvaltaren anmält bolaget till Ekobrottsmyndigheten med misstanke om att brott har begåtts vid konkursen.

Förutom Byggruppen har Juris suttit i styrelsen för ett annat konkursbolag som vi kan kalla Elbolaget, vars faktiska faktiska företrädare i maj 2024 dömdes till tre års fängelse och näringsförbud för grov näringspenningtvätt¹⁰⁹. Den faktiska företrädaren är en man i 50-årsåldern från Stockholm, som bedömdes ha styrt ett flertal bolag där målvakter hade varit registrerade som formella företrädare¹¹⁰.

Byggentreprenör AB

Byggentreprenör AB

- Säte i Upplands-Bro kommun
- Status: Aktivt
- Omsättning: 5,1 miljoner
- Tillgångar: 2,7 miljoner

Adam, 49 år

- Rysk medborgare bosatt i Uppsala län
- Roll: Ägare, verklig huvudman och styrelseledamot
- Bolagsengagemang: 2 bolag, ett avregistrerat
- Brottsdömd: Ja

Sofia, 47 år

- Bosatt i Stockholms län
- Roll: Styrelsesuppleant
- Bolagsengagemang: 1 bolag
- Brottsdömd: Nej

I förundersökningen mot Oleksandr finns en omfattande kontoanalys av transaktioner gällande de bankkonton som han har förvaltat. Här framkommer stora överföringar som bolagen har gjort till personer. Bland

¹⁰⁹ Dom i Svea Hovrätt, 2024.

¹¹⁰ Dom i Svea Hovrätt, 2024.

dessas namn finns Adam, ägaren bakom FOI-bolaget Byggentreprenören AB. Adam har tagit emot 65 000 kronor av Oleksandr. För vad framgår inte. Även Adams 27-åriga son framkommer bland dessa namn. Han har fått en överföring på 180 000 kronor från Oleksandr, som uppges vara för en Patek Philippe-klocka. En sådan klocka verkar Oleksandr inte äga, enligt ett vittne i förundersökningen. Varför Adam och hans son har fått dessa pengar är höljt i dunkel.

Ägaren bakom Byggentreprenören AB är Adam, en rysk medborgare i 50-årsåldern bosatt i Uppsala län. I styrelsen sitter även hans fru Sofia, som är folkbokförd med en annan familj i Stockholms län.

2017 upptaxerades Adam med 520 000 kronor för att bland annat ha bokfört dubbla och osanna fakturor i sin enskilda näringsverksamhet. Av beslutet från Skatteverket framkommer att Adam hade anlitats för att utföra jobb hos kunder, men fakturan som kunderna fick kom från ett annat bolag. Skatteverkets bedömning var att företaget som skrivit fakturan var ett så kallat fakturabolag, vars syfte är att ställa ut osanna fakturor för att skapa underlag för att betala ut svarta löner. Företrädaren för fakturabolaget var en målvakt¹¹¹.

VVS AB

När Oleksandr döms i juli 2024 konstaterade tingsrätten att han hade använt sina bolag för att tvätta stora summor pengar. I ett av dessa bolag hade utbetalningar på omkring 23 miljoner kronor gjorts, som inte haft någon förankring i verkliga affärshändelser och bokföringen saknade förklaring för transaktioner omfattande 39 miljoner kronor. Innan konkursen gjorde Oleksandr ett försök att anmäla nya företrädare till företaget. Bolagsverket godkände dock inte anmälan, de nya företrädarnas passkopior var inte bestyrkta och deras namnteckningar på försäkringen till Bolagsverket skiljde sig betydligt från den på passkopiorerna. En av dessa utnyttjade identiteter är en man, vars namn och personuppgifter har använts i moderbolaget till ett FOI-bolag, VVS AB.

111 Beslut från Skatteverket, 2017.

De två ägarna i VVS-bolaget i Järfälla är Magnus, en 50-åring bosatt i Stockholm, och Akim, rysk medborgare bosatt i Östergötland.

Magnus har suttit i styrelsen för minst tretton bolag, och genom ett av dessa bolagsengagemang dömts för bokföringsbrott och försvårande av skattekontroll. Straffet blev villkorlig dom och samhällstjänst, enligt domen från 2012. I samband med detta fick han även näringsförbud¹¹². Två år senare upptaxerades Magnus med drygt 630 000 kronor för att inte ha redovisat alla sina inkomster. Av skattebeslutet, som överklagades till förvaltningsrätten, framkommer att Magnus hade fått överföringar på omkring 740 000 kronor från ett bolag till sitt privata konto. Magnus bedömdes ha varit den faktiska företrädaren för bolaget,

¹¹² Dom i Malmö Tingsrätt, 2012.

eftersom han kontrollerade bolagets pengar och stod som kontaktperson¹¹³.

2022 blev Magnus indragen i en stor brottsutredning efter att ha köpt en villa i en av Sveriges rikaste kommuner. Mäklaren som förmedlade huset har senare dömts till fängelse för att bland annat ha lurat husets säljare på miljoner i samband med affären¹¹⁴. Magnus var själv aldrig misstänkt för brott i utredningen, men av förundersökningen mot mäklaren framgår att Magnus betalade handpenningen för husköpet från ett företagskonto i ett av sina bolag. Handpenningen på nära 1,5 miljoner kronor betalades i april 2022¹¹⁵. Snart därefter gick företaget i konkurs med en skatteskuld på närmare 15 miljoner kronor. Några dagar innan bolaget ansökte om konkurs avgick Magnus från styrelsen¹¹⁶.

Den andra ägaren i VVS AB är Akim. Han har tidigare ägt och suttit i styrelsen för moderbolaget till VVS-bolaget. Moderbolaget gick i konkurs 2020 med skulder på omkring en miljon kronor, och konkursförvaltaren valde efter att ha utrett konkursbouppteckningen att anmäla bolaget för misstänkt bokföringsbrott. Av konkursutredningen framkommer att Akim kort innan konkursen klev ur styrelsen. Moderbolaget uppges ha sålts till två män, som väcker misstankar om att vara målvakter. Männen har gått in som ledamöter och registrerats som verkliga huvudmän i sammanlagt elva bolag som strax därefter har gått i konkurs. Ett av dessa konkursade bolag är ett som Oleksandr dömdes för att ha använt i brottslig verksamhet.

113 Avgörande i Förvaltningsrätten i Malmö, 2015.

114 Dom i Svea hovrätt, 2014.

115 Förundersökning i mål vid Stockholms tingsrätt, 2024.

116 Förvaltarberättelse i Attunda Tingsrätt, 2023.

Avslutande ord

I den här rapporten har Acta Publica valt att genomlysa ägandet i 124 av de bolag som listas i FOI:s studie ”Ryska investeringar och ekonomiska intressen”. Studien togs fram i en tid av ett ökat säkershot från Ryssland, vilket gjorde riskerna med ryskt ägande och ekonomiska intressen i Sverige mer uppenbara. Drygt tre år efter det utökade kriget i Ukraina finns inget som tyder på att säkerhetsläget är förbättrat.

I Säpos senaste årsrapport görs det tydligt att Ryssland på många olika sätt bedriver säkerhetshotande underrättelseverksamhet mot Sverige. Det utpekade syftet är att underminera sammanhållningen inom Nato och mellan västallierade länder, att motverka stödet till Ukraina, kringgå sanktioner och anskaffa teknik. Sanktioner mot Ryssland gör att landet numera uteslutande måste använda sig av dolda metoder, eller på annat sätt invecklade och förvillande upplägg för att anskaffa kunskap och teknik. För att lyckas används både bolag, som på ytan ser legitima ut, och den ryska diasporan.¹¹⁷

Det finns flera varningssignaler att ta fasta på för att kunna upptäcka illegitim aktivitet och sanktionskringgåenden. Dessa är bland annat affärsupplägg med komplexa företagsstrukturer, eller användandet av indirekta transaktioner genom mellanhänder och skalbolag. Det kan också handla om att nyetablerade bolag, alternativt bolag som har gjort stora förändringar i ägarstrukturen, används, eller att den person som de facto tycks kontrollera bolaget inte är den yttersta ägaren.¹¹⁸

Under granskningens gång har flera av dessa varningslampor börjat blinka. Sedan FOI:s kartläggning 2022 har det skett förändringar i en stor del av de 124 bolagen. 20 har gått i konkurs eller likviderats, och 51 har registrerat en icke-rysk verklig huvudman. I Acta Publicas rapport blir det tydligt att ett registrerat byte av huvudman inte alltid innebär att det ryska ägandet har förändrats i grunden. Som i fallet med Nätoperatören, där den registrerade huvudmannen numera är en brittisk medborgare utbildad på universitet i Sankt Petersburg som gör affärer med statligt kontrollerade ryska aktörer. Eller som fallet med Herrgården AB, där den ryska affärsmannens son, som är medborgare i Tjeckien, har tagit

117 Säkerhetspolisens årsrapport, *Säkerhetspolisen 2024-2025*, [länk](#)

118 Säkerhetspolisens hemsida, ”Europeiska kommissionens vägledning om förstärkt kund- och transaktionskontroll till skydd mot kringgående av sanktionerna mot Ryssland”, oktober 2024, [länk](#)

över ägandet. I andra fall rör det sig om att bolagen rent av har satt in en målvakt som registrerad huvudman.

Kartläggningen visar att 300 bolag och 2133 personer har ägarandelar i de 124 FOI-bolagen. Ägarstrukturerna bakom flera företag är komplexa, inte minst i de två oljebolagen, där omkring 2000 personer har fått andelar i bolag ägda av en rysk affärsman och tidigare politiker.

Majoriteten, omkring 70 procent, av bolagen i granskningen har säte i Sverige. Av de bolag med säte utanför Sverige är nästan hälften baserade i länder som finns uppskrivna på listan över världens mest förmånliga skatteparadis. Därtill ligger flest av de utlandsbaserade bolagen på Cypern, vilket är ett intressant fynd med tanke på den bas önationen har beskrivits som för både rysk affärsverksamhet och penningtvätt.

En bråkdel av de 2133 personer med ägarandelar i granskningens bolag har dömts för brott i svensk domstol. Men genom närstudier av bolagen kan Acta Publica visa att det finns personer i bolagens ledning med en historik av skattefusk och ekobrottslighet.

Av bolagen i FOI:s rapport finns ett tjugotal där ägarna antingen är, eller har relationer till, inflytelserika affärsmän med kopplingar till ryska staten. Däribland Sågverksimperiets ägare, den ryska hustrun till en svensk oljemiljardär som har varit affärspartner med en man som påstås vara en av Putins bästa vänner. Därtill två bolag som äger stora guldutgångar i Ryssland, med kopplingar till en sanktionerad rysk affärsman som misstänks dra fördel av kriget i Ukraina.

Det är väl känt att den ryska staten arbetar med okonventionella metoder för att bedriva påverkan i andra länder. Huruvida Kreml använder sig av bolagen i granskningen är omöjligt att belägga inom ramen för denna studie, men Acta Publica vill påminna om att den ryska makten utövar kontroll över landets ekonomiskt inflytelserika personer. Att vara en del av Putins krets kostar, och att motsätta sig statens agenda kan kosta betydligt mer.¹¹⁹

Även om det inte går att hävda att samtliga företag i granskningen är av intresse ur säkerhetssynpunkt, kan Acta Publica konstatera att det finns flera bolag med verksamhet i Sverige där säkerhetsrisker finns. Förutom de tjugotal ägarna med kopplingar till den ryska staten finns ett flertal som bevisligen bidrar till penningtvätt.

I rapporten har Acta Publica presenterat två företag där ägarna har starka kopplingar till personer inom ryska, organiserade brottsnätverk.

119 Se till exempel: Cathrine Belton, *Putins krets: maktkamp om det moderna Ryssland*, Albert Bonniers Förlag, 2022 och Lars Berge och Axel Gordh Humlesjö, *Honungsfällan*, Albert Bonniers Förlag, 2024.

Det handlar om kvinnor som är eller har varit gifta med män inom nätverken. En av männen är dömd för grova ekonomiska brott och är därmed ålagd näringsförbud, den andra mannen är försatt i personlig konkurs. Det hade givetvis kunnat vara så att dessa kvinnor självständigt driver bolagen oberoende av männens ekonomiska brottslighet. Det verkar dock inte vara fallet, sett till att även de använder metoder som bland annat osanna fakturor för att möjliggöra svart arbetskraft.

Vidare belyser rapporten flera exempel på bolag som tycks ingå i ett större arrangemang, där falska fakturor och pengar snurrar mellan mängder av bolag, med syfte att dölja kriminell verksamhet. Flera av bolagen kan på olika sätt knytas till en och samma ekobrottsling, vilket visar på ett komplext nätverk med stor organiseringsgrad. Läsaren bör därför ha i åtanke att de presenterade företagen bara utgör en liten del i ett betydligt större system. I varje beslut från Skatteverket och i varje förundersökning nämns ett flertal bolag och en stor mängd namn som har använts i upplägget. Kring dessa bolag finns också ett stort antal utnyttjade identiteter. Om dessa bolag, deras ägare och de utnyttjade identiteterna hade tagits med i granskningen, hade underlaget ökat exponentiellt till nivåer som är omöjliga att hantera utifrån den här rapportens avgränsningar.

I januari 2025 hölls försvarskonferensen Folk och Försvar i Sälen, där statsministerns budskap var att Sverige varken befinner sig i krig eller fred. På samma konferens varnade både Rikspolischef Petra Lundh och Säkerhetspolisens chef Charlotte von Essen om att utländska underåttelsetjänster har använt sig av organiserad brottslighet för att utföra aktioner på svensk mark¹²⁰. Det är en ”verklighet som drabbar hela vårt samhälle här och nu”, sa Petra Lundh i sitt tal och tog som exempel upp att svenska ungdomar har påverkats till att utföra attentat mot Israels ambassader i Stockholm och Köpenhamn. Motståndaren bär i det här sammanhanget inte militär uniform, men agerar likväl på uppdrag av en främmande makt¹²¹. Vad blir svaret om företrädarna i något av de företag som har granskats i den här rapporten ombeds agera för Kremls räkning?

Med tanke på att det finns tydliga kontaktytor mellan den ryska staten och rysk organiserad brottslighet, och att Acta Publica kan visa på svenska bolagskopplingar till både denna stat och denna typ av brottslighet, bör slutsatsen vara att det finns viktiga varningsflaggor för samhället att plocka upp.

120 Polismyndigheten, Rikspolischefens anförande vid Folk och Försvar, [länk](#) och TT via *Omni*, ”Ryssland tar fler risker: ‘Kan hända i Sverige’”, 14 januari 2025, [länk](#)

121 Polismyndigheten, Rikspolischefens anförande vid Folk och Försvar, [länk](#)

Läs fler rapporter från Acta Publica

Med våra unika informationstillgångar och höga researchkompetens försöker vi bidra till att genomlysra samhället och på så sätt medverka till en bättre och klokare värld. Rapporterna finns för gratis nerladdning på vår hemsida, actapublica.se. Där kan du också sätta upp dig på en utskickslista för kommande rapporter.

Mc-relaterad kriminalitet

[Nulägesrapport 24kv4](#)

[Nulägesrapport 24 kv3](#)

[Nulägesrapport 24 kv2](#)

[Nulägesrapport 24 kv1](#)

[Nulägesrapport 23 kv4](#)

[Nulägesrapport 23 kv3](#)

Organiserad brottslighet

[Årsrapport 2024: Nätverkskriminaliteten i Sverige](#)

[Ekobrottsfabrikerna](#)

[Årsrapport 2023: Nätverkskriminaliteten i Sverige](#)

[Under radarn](#)

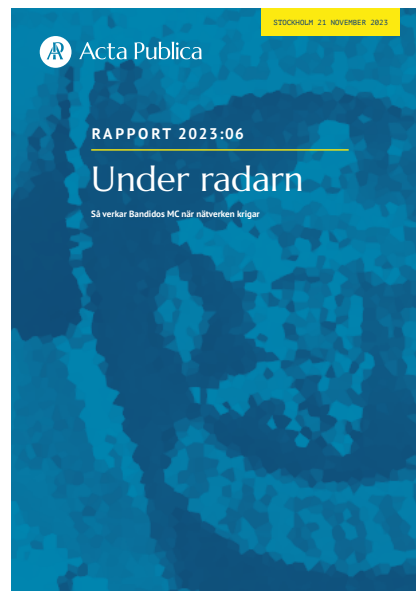
[Makten nästa](#)

[Slutet](#)

[Möjliggörarna](#)

[Klanerna](#)

[No Surrender MC](#)

Brottslighet övrigt

[Kidnapparna](#)

[Godtyckligt dömda](#)

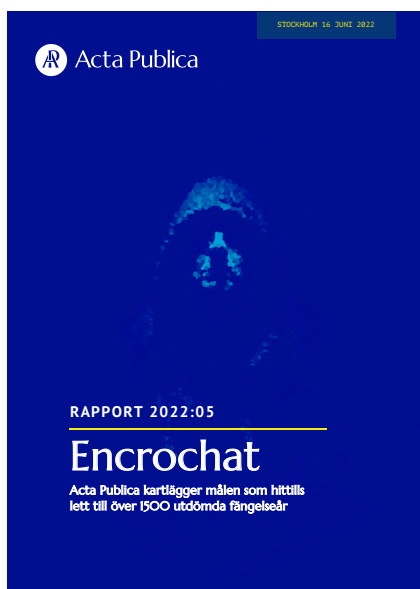
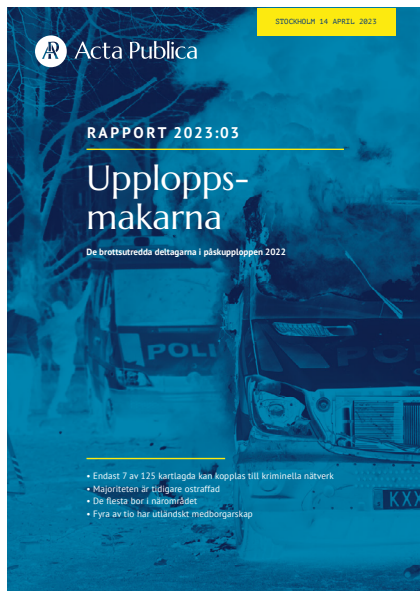
[Dömnda till vård](#)

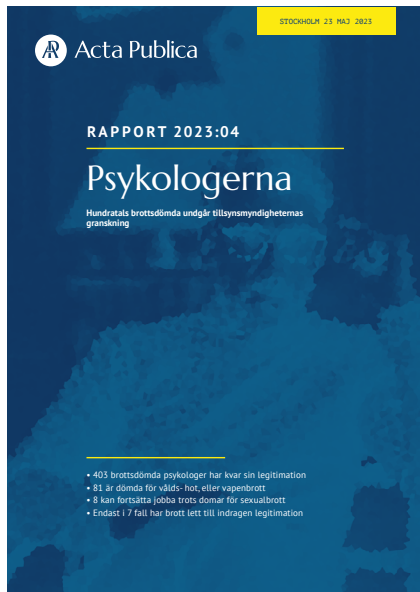
[Upploppsmakarna](#)

[Terrormisstänkta](#)

[Encrochat](#)

[Förebilderna](#)

Samhällsfrågor

[Psykologerna](#)

[Kandidaten](#)

[Ur mylla brun](#)

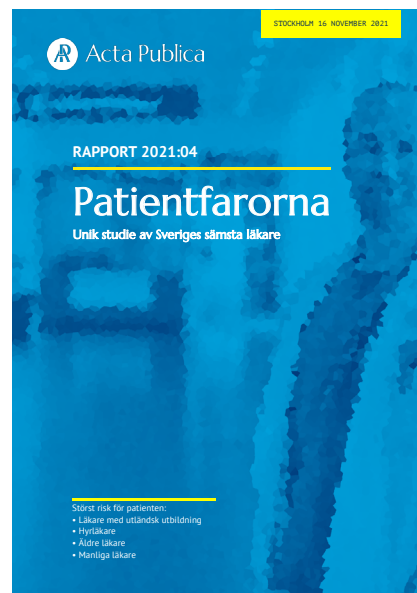
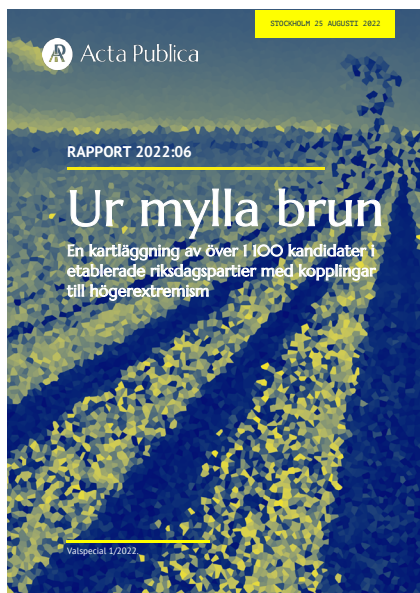
[Lärarna](#)

[Patientfarorna](#)

[Högskoleprovet](#)

[Politikerna](#)

[Affärer med islamistiska extremister](#)

Offentlighet och sekretess

[Årsrapport 2023](#)

[Årsrapport 2022](#)

[Årsrapport 2021](#)

[Årsrapport 2020](#)